

308693

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2.

చెన్నపట్టణము 1915 సం. అక్టోబరు నెల 20 వ తేది బుధవారము

No 172

నంపుటము. 2.

రాక్షసనామ సంవత్సర ఆశ్వయుజ శుద్ధ త్రయోదశి ౧౩

సంచిక ౧౭౨

Amrutanjana

Best Indian Pain Balm.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బితో నహ సీసా 1-కి వెల 0-8-0.
తలనొప్పులమాన్యును, వాయువుబొట్ట పోగొట్టును
చర్మనొప్పుల బారదోలును. పొట్టబొగొట్టును
వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.
ప్రతిఇంటనుండదగిన చౌకయైన నైద్యసహాయము
సువాసన గలిగియుండును.
అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫ్రేరి రోడ్డు, బాంబాయి.
7, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

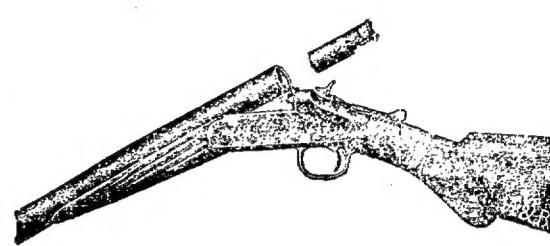
ఆంధ్రపత్రిక - దినపత్రిక

చందా వివరము.		
12 మాసములకు	...	రూ. 15-0-0
6 "	...	" 7-8-0
3 "	...	" 3-12-0
1 మాసమునకు	...	" 1-4-0

ఆంధ్రపత్రిక - వారపత్రిక		
12 మాసములకు	...	రూ. 2-8-0
సంవత్సరాది సంచికతో	...	" 3-8-0

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము.
చెన్నపురి.

తుపాకులు! తుపాకులు!!

తుపాకులు, రివోల్వర్లు, వోటాలు, మందు
మొదలగు సామానులు మిగుల సరసముగా
విక్రయించబడును. నలయువారు క్యాటలాగులు
ఈ అడ్డనుకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.
యక. వి. రామానుజం శెట్టి అండు కో,
12, సావన్న బ్రాహ్మే, మదరాసు.

అందమైన 1916 క్యాలండరు.

ముద్దలాలికెడి మోహనాంగి సౌందర్యము, లావణ్యము, ముగ్ధత్వమూర్త్యుముగ లిఖింపబడినవి.
డిసంబరు నెల 31 వ తేది లాల్లుగ నొకసారిగ వాడుగు రూపముల విలువగల మామండల గొడునారలకు
క్యాలండరు విక్రయముగ బంపబడును.
పోస్టు ఖర్చులకై అణాచీటిని పంపవలయును.
ఇతరులకు వి. పి. ఖర్చులతో 0-4-0; 12-కి వి. పి. ఖర్చులతో రూ. 1-12-0.
అమృతాంజనము నొప్పులకు సిద్ధామృతము.
చక్కని డబ్బితో రూ. 0-8-0; డబ్బు 1-కి రూ. 5-4-0.
తామర తైలము **పండ్లపొడి** **మోహినీ తైలము**
డబ్బి 1-కి 0-4-0. డబ్బి 1-కి 0-2-0. సీసా 1-కి 0-12-0.
పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. అనేక చోట్లలో విక్రయింపబడును.
అమృతాంజనము డిపో,
109 ఫ్రేరి రోడ్డు, బాంబాయి. 6 తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.
ఈ యాధునకలన క్యాలండరులు కొద్ది ప్రతులు ముద్రింపబడుచున్నవి, దరఖాస్తులను వెంటనే పంపుకొనిన
యాశాభంగము గలుగదు.

"ఆనంద గ్రంథమాలయందలి ప్రథమకుసుమము"

శ్రీవాల్మీకి రామాయణము
ఆంధ్రపత్రిక వచనము.
ఈ పుస్తకమునందు మొత్తము 115 అతిసుందరమైన
చిత్రములున్నవి. కొన్ని ప్రతులే మిగిలి యుండుటవల్ల కీక్రమ
ముగా వ్రాసి తెప్పించుకొనవలయును.
బాల. ఆర్యాధ్యాకాండములు ౧౦ పాఠ్యకాగితము కాగిత
కోలైందు గిల్లుచేరు. ౧౨౦ పుటలు ౪౦ పుటలు 3 రం
ఆరణ్య, కిష్కింధా, సుందరకాండములు ౧౦ పాఠ్యకాగిత
కాగితకోలైందు ౧౨౦ పుటలు ౪౦ పుటలు ౪ రం
యథకాండము-మూడుభాగాలు, 3౪ పుటలు 3 రం
తైలవాయుడివ. ౨౦ పాఠ్య కాగితములవైన మంచిఅచ్చు,
మేలేనకాగితకోలైందు, బాల, ఆర్యాధ్యాకాండములు ౧౦
డిబ్ ఆరణ్య, కిష్కింధా, సుందరకాండములు ౧౦
డిబ్ యథకాండము మూడుభాగాలను సుపుటము ౪ రం
కీర్తనామాలానిర్మయము ౦ రం
వైగంధములకు తిహాభిర్చులు ప్రత్యేకము.
ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో,
ఆనందముకాలయము, మదరాసు.

తామర తైలము
డబ్బి 1-కి వెల 0-4-0, 12-కి రూ. 2-10-0

మా తామర తైల
ము ఒక్కచక్కాను
నాలుగు అనాలకు
కొని నాలుగైదు
సారులు రాచివలె
దీని తామర నిర్మా
లమగును. నడము
కాని యెడల మీ
నాలుకాణాలు తిరిగి
దీనికొన వచ్చును.

ఈతైలమును ఒకసారివాడిన నుభవవర్షలకు. దీనిని
రాచిన మంటయుండదు. చచ్చును నలు పెక్కము.
అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

ఆకాశ విమానములు.
వీనిని గుఱించి యిదిగఱ తెలుగులో వ్రాసి
యుండలేదు. ఈ గ్రంథమందు విమానముల నిర్మాణము,
అవి ఆకాశమున సంచరించువిధము, వీనిలోని భేదములు చక్కగా
వివరింపబడినవి. చిత్రపటము లనేకములు కలవు. వెల 0-8-0
గౌతమ బుద్ధుడు.
ఇందు సులభతైలిలో బుద్ధునిచిత్రము ముడియై చువన
రూపమున మిగుల రసవంతముగా వ్రాయబడినది. చిత్రపట
ములు చేర్చబడినది. 0-4-0
పాలనర్తి రామమూర్తిగారు.
టీచింగ్-మిషను కాలేజీ, గంటూరు.

ఆదివచ్చికాన లేక జున్ను
తులం 1 కి రూ. 3-4-0
క్షుణ్ణాది తులం 1 కి రూ. 5-0-0
రసభజనము తులం 1-కి అణాలు 0-10-0
గోళోజనము 7-0-0
కుంకుమ పువ్వు తులం ౧-కి రూ. 2-0-0.
మోహినీ తైలము
5 తులముల నూనె సీసా 1-కి వెల 0-12-0.
అమృతాంజనము డిపో, 7, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

తీర్చివేసే షరతుగల ఇండియా గవర్నమెంటువారి బుణము.

జనులు పోస్టాఫీసు ద్వారా పైకమును చెల్లించే విషయములో షరతులను గురించిన నోటీసు.

గవర్నమెంటువారు ఈసంవత్సరపు బుణమును నూటికి 4 చొప్పున వడ్డీ యిచ్చే పరిమితిగా ఒక కొత్త పద్ధతి ప్రకారము తీర్చుచున్నారు. ఇది 1920 వ సంవత్సరము నవంబరు నెల గవర్నమెంటువారికి ఇచ్చిన యెడల దానిని 1920 వ సంవత్సరము అక్టోబరు తర్వాత ఎప్పుడైనను తీర్చివేయవచ్చును.

2. కిల్లత్త, బుడరాసు, బొంబాయి సగర ములలోను ఇతర ముఖ్య ప్రదేశములందును మామూలు పద్ధతి ప్రకారము దరఖాస్తులమీద 4½ కొట్లరూపాయల బుణము ఇదివరకే తీయబడినది. అంతటితో ఆ బుణము నిలువబడినది. కాని యిదిగాక, కొద్దికొద్ది మొత్తములుగా బుణమును ఈయ గోరువారు సేవింగ్సు బ్యాంకి పనిచేయు మిక్కిలి సమీపమునందున్న పోస్టాఫీసు ద్వారా సదరు (బుణమున) పైకము కట్టుటకుగాను వారికి వడ్డీకముగా వీలుకలుగ జేయబడినది. వారు సేవింగ్సు బ్యాంకిలో పైకము కట్టుచుండువా రైనను కాకున్నను ఇట్లు (బుణమునకై) పైకము కట్టవచ్చును.

పైకముకట్టుట ఎట్లు.

3. పోస్టాఫీసు ద్వారా అక్టోబరు 30 వ తేది లోగా ఎప్పుడైనను దరఖాస్తులు చేయవచ్చును.

4. పూరావందలు గల రూపాయల మొత్తమునకు దరఖాస్తులు చేసికోవచ్చును; కాని ఆ మొత్తము ఒకవంద రూపాయలకు తక్కువగా ఉండరాదు. మరియు ఏయొక్క దరఖాస్తు దారుని విషయములోనైనను రూ. 5,000 లకు మించును గూడదు.

మరియు: ఒక దరఖాస్తుదారుడు ఇదివరకే నూటికి 8½ వడ్డీ పొందిన పోస్టాఫీసు ద్వారా పుచ్చుకొని యున్న వాడైనను ఇప్పుడు అతడు రూ. 5,000 వరకు కొత్త బుణమునకు దరఖాస్తు పెట్టుకోవచ్చును.

5. దరఖాస్తు పెట్టుకొన గోరేమనిషి ఈ కింది సమూహాను పూర్తిచేయవలెను ఈ సమూహా సేవింగ్సు బ్యాంకి పనిచేయు ప్రతిపోస్టాఫీసు నద్దను కూడ దొరుకును. అప్పుడే, అతడు ఎంత మొత్తమునకై దరఖాస్తు పెట్టుకొనునో అది పూర్తిగా చెల్లించవలయును. ఈ కార్యము నిమిత్తము అతడు సేవింగ్సు బ్యాంకిలో సామర్థ నిల్వకలవాడైనయెడల సేవింగ్సు బ్యాంకి లెక్కలో తనపేరు ఉన్న పైకమును వినియోగించ వచ్చును, లేదా తిన్నగా రొక్కరూపము గాన (దరఖాస్తు మొత్తమును) చెల్లించవచ్చును. దరఖాస్తుదారుడు స్వయముగా పోస్టాఫీసుకు వెళ్లవచ్చును. లేదా తన మనిషిని పంపవచ్చును. ఇట్లు చెల్లించిన మొత్తము లన్నింటికి రసీదులు ఇయ్యబడును.

6. దరఖాస్తుదారుడు చెల్లించే ప్రతి రూ. 100 కును ఆ మొత్తపు గవర్నమెంటు ప్రామిసరీ నోట్లు అతనికి యివ్వబడును.

ప్రామిసరీ నోట్లు ఎవరివద్ద ఉంచుకోవలసినది.

7. ఆ ప్రామిసరీ నోట్లను దరఖాస్తుదారుడు తనవద్దనే ఉంచుకొన వచ్చును లేదా అంతకంటె మేలని తనకు తోచినయెడల తన తరపున పోస్టాఫీసు అధికారులవద్దనే వానిని ఉంచుకోవచ్చును. దరఖాస్తు సమూహాను పూర్తిచేయవలయు ఈ రెండు పద్ధతులలో ఏది తనకు ఇష్టమోదాసిలో తెలుప

వలయును. ఆనోట్లను తనయొద్దనే అతడు ఉంచు కొనుగోరునెడల అవి అతనికి అందజేయుటకు ఎప్పుడు సిద్ధముగానుండునో పోస్టాఫీసువారు అతనికి తెలియ జేయదురు; అతడు స్వయముగావచ్చి హాజరై సయెడల అవి అతనికి అప్పగింపబడును. వానిని పోస్టాఫీసు గోన ఉంచుకోవలెనని అతడు నిశ్చయించునెడల అతడు స్వయముగా హాజరుకావలసిన దని కోరబడదు. కాని అవివచ్చియున్న పనియను అతనితరపున అవి (పోస్టాఫీసులో) ఉంచబడి యున్నవనియును సమాచారమును అతనికి పోస్టాఫీసువారు తెలియ జేయదురు. తర్వాత ఒకప్పుడు అతడు ఆనోట్లను తనవద్దనే యుంచుకోవలెనని కోరేయెడల అప్పుడు అవి అతనికి అప్పగింపబడును.

వడ్డీ చెల్లించుట.

8. సంవత్సరమునకు నూటికి 4 చొప్పున వడ్డీ అర్థ సంవత్సరవారిగా అనగా ప్రతి సంవత్సరము మేసెల 31 వ తేదిన నూటికి 2 ను నవంబరు నెల 30 వ తేదిన నూటికి 2 ను చెల్లించబడును. (దరఖాస్తుదారుడు) పైకముచెల్లించిన తేదినండి వచ్చే నవంబరు 30 వ తేదీవరకు గల చిల్లరరొజులకు, అతడు ప్రామిసరీ నోట్లను తనయొద్దనే యుంచుకొను నెడల అతనికి ఆనోట్లు అప్పగించవలయు రొక్కముగా చెల్లించబడును; అతడువానిని పోస్టాఫీసు అధికారులవద్ద ఉంచుకొనే యెడల ఈక్రింది పార్గా పులో చెప్పియున్న సేవింగ్సు బ్యాంకి లెక్కలలో ఆపైకము జమకట్టబడును.

దరఖాస్తు సమూహా.

1915 వ సంవత్సరము జూలై నెల 28 వ తేది గల ఇండియా గజెటు ఎక్స్ ప్రాడ్రినరీలో చేసిన ప్రకటనలో ప్రచురము చేసిన నూటికి నాలుగుచొప్పున వడ్డీగల తీర్చివేసే షరతుగల బుణములో
రూపాయల మొత్తమునకై యిందుమూలమున నేను _____
దరఖాస్తు పెట్టుకొనుచున్నాను.

వట్టములేకుండ (అట్ పార్ గా) నేను దరఖాస్తుపెట్టిన మొత్తము నకు సమానమయిన రూ. _____ ను దీనితో నేను డిపాజిటు చేయుచున్నాను.

వట్టములేకుండ (అట్ పార్ గా) నేను దరఖాస్తుపెట్టిన మొత్తము నకు సమానమయిన రూ. _____ ను పోస్టాఫీసు సేవింగ్సు బ్యాంకిలో నాపేరు జమయై నిల్వఉన్న మొత్తములోనుండి సిద్ధపరుప గోరుచున్నాను.

వట్టములేకుండ (అట్ పార్ గా) నేను దరఖాస్తుపెట్టిన మొత్తము నకుగాను దీనితో రూ. _____ ను నేను డిపాజిటు చేయును మరియు మొత్తము అనగా రూ. _____ నాపేరు సేవింగ్సు బ్యాంకిలో నిల్వ ఉన్న మొత్తమునుండి సిద్ధపరుప గోరుచున్నాను.

నాపేరుకు ఏర్పడువలసిన బుణపు మొత్తము నాతరపున పోస్టా అండు తెలిగ్రాఫుల అకౌంటెంటు జెనరలుగారిచే ఉంచుకోబడి (దానిమీద) వడ్డీ ఆయా కాలములలో నా పోస్టాఫీసు సేవింగ్సు బ్యాంకి లెక్కకు జమకట్టబడవలెనని కోరుచున్నాను.

నాపేరుకు ఏర్పడువలసిన బుణము మొత్తము ఈక్రింది మొత్తముల ప్రామిసరీ నోట్లుగా నాకు అప్పగించ గోరుచున్నాను.

పేరు _____
పైవిలిసము _____
1915 వ సం॥ _____ తేది.

ఇక్కడ ఉన్న సమూహాను కావలయునని చించి ఉపయోగపరచుకోవచ్చును.

వ. బట్టర్ ఫెల్డ్.
చీఫ్ సెక్రటరీ.

అనవసరమైన క్లాజులను కొట్టి వేయవలెను.

అనవసరమైన క్లాజును కొట్టి వేయవలెను.

ఒక చిత్రకథ

బ్యాంకు దివాలా.

కాశీ నాథ్, విశాఖ, పాండురంగ్, మాధవ్, అను నలుగురు బంబాయిలో ప్రభుత్వం కేంద్రీకృతము. వీరితోడ ఒక్కొక్కరికి 50,000 రూపాయల రొక్కమునాసి మునిగిపోయెను. 1906-1907 సంవత్సరములలో స్వదేశీయోద్యమము విజృంభించుచున్న కాలములలో స్థాపించబడిన స్వదేశీ ధనాగారమును ఇండియన్ స్టీల్ పాంథలో వీరు ఇతర బ్యాంకులకంటె అధిక వడ్డీ లభించుచుండుటచేత సామ్యంతయు దానుకొనిరి. 1918 లో ఇండియన్ స్టీల్ పాంథ దివాలా తీసుటచే సామ్యం తయై పోయినది. అన్నతములు కేసుపడినను ఆ రోజున దసరా పండుగ యటచేత నాలుగవవాడు మాధవుని యింటికి భోజనమునకయి వచ్చిరి. దివాలా వార్తనప్పుడే విని గుండెలు కొట్టుకొనుచు, ఏమిచేయుటకును తోచక, ఒక్కదినము క్రితము భాగ్యవంతులుగా నున్న వారు దురదృష్టవశాత్తూ నిరుపేదలుగా మారియారు. సామాన్య జనల స్థితికి వచ్చుట వారి మనస్సంకమితకష్టముగా నుండెను. ఆ బ్యాంకు మేనేజరు వారికంద్రయెదుట నున్న వో వానిని ఎరుకలా నున్నులేకుండ పొడిపొడిగా జేసివైచియుండును. మొదటి ముగ్గురి అన్నదమ్ముల భాగ్యవంతులకు భర్తలకంటె ఈ దురదృష్టము దుస్సహనీయమయ్యెను. భాగ్యవంతులుగా నుండి, అన్ని సౌఖ్యముల ననుభవించుచు, తొడి త్రిలలో గొప్పగా నులుచున్నవారు అదృష్టవశాత్తూ తక్కువ తిరుగుబాటుల నడచిన వైపునండి క్రిందికి జారిపడుట, బాగుగాజ్ఞి ఇష్టము వచ్చిన వారి మీద నికముందు ధారాశాసనా భిన్నపెట్టుటకు సామ్యలేకుండుట, పెండ్లిండ్లు పెరుగుటకు గుట్టుబుండ్లనెక్కి రాణీలవలె నికముందు వస్తుభాగ్యము తప్పిపోవుట, తమబిడ్డల పెండ్లిండ్లు గొప్ప వైభవముతో జేయవలయునను అశలు మంటగలియుట పెద్దపెద్దవారితో వియ్యమందలముననుకొరకలు అంతర్ధానమునకు, తామును ఇతర యాడువారివలెనే బీదవారయి, ఏనెలకానెల ఏదోపనిచేసి మగవారు సంపాదించు రూకలమీదనే ఆధారపడి యుండవలసియుండుట, ఇంటిలోని నౌకవలను చాలమట్టుకు తొలగింపవలసియుండుట—ఇంతింతటి వ్రాయుకేల—స్వయంగానుండి ఒక్కసారి రకములలోవారి పడవలసివచ్చుట, ఈ శ్రీత్రయమున కెంతమాత్రమును గీటినిడికాదు. ఎన్ని తర్కయములు బ్యాంకుమేనేజరు, డైరెక్టరులు శపింపబడిరో ఎవరు చెప్పగలరు? మాసామ్య ఎందుకుపోవలెను, మే మెందుకు దరిద్రులము కావలెను, మేమేమి పొపకుచేసి నాము, ఈ పాడుబ్రతుకు ముందెవరు బ్రతుకగలరు అనునన్న లీలఃతలను అమితముగా వాధింపజొచ్చెను. అదిగాక ప్రభుత్వంలో శ్రీ లా వాగు గా ఇంగ్లీషు విద్యను గలచెదరు. రజస్వల వివాహములు తప్ప బ్యాంకువివాహములు వారిలో లేనేలేవు. మొదటి ముగ్గురి అన్నదమ్ముల భార్యలు లలితా బాయి, కేసరిబాయి, సీతాబాయి, మెట్రివ్యతేను పరీక్ష వరకును చదువుకొని నట్టివారు. విశ్వరంగతేనులగు కుటుంబములలో జన్మించినట్టివారు. బొంబయి మహానగరములో స్థిరవాస మేర్పఱచుకొనుటచే రూపాయను కాసుగా భిన్నపెట్టినప్పుకొనినవారు.

విజయదశమి పండుగ రోజున చేయవలసిన భోజనమును వీరు చేయలేదు. తాపస్వరముచేత బాధపడి వారు చారుఅన్నమును సయితము తిననాలనట్లు ఏవోరెండు సెతుకులను నోటిలో వేసికొని అన్నదమ్ములకు, భార్యలకు, కర్తవ్యము నాచించి టకుయి చూడటాని సోపాలపమున కూచుండిరి. “ఇటుకంటి దివాలా ఈ మధ్య ఎవరును తీసియుండలేదు. ఇక నేనేమి చేయగలనో నాకుతోచున్నది. అధోగతిసాలయినాను” అని కాశీ నాథుడనెను. “మీకు నెలకు నాలుగువందల రూపాయల జీతముకదా. బ్యాంకు సామ్యపోయినను నుఖముగానుండవచ్చునే” యని మరణలు ఇందిరాబాయి యనెను. “నీసింకను శ్రోత్రసంసారము. పెండ్లియును రెండేండ్లుకాలేదు. నలుగురు బిడ్డలుపుట్టి ఒక్కొక్కరికి అరువేట్ల పెట్లకయి పదివేల ఖర్చుపెట్టవలసినప్పుడు సంగతినికు తెలుసును. ఇప్పుడేమి తెలియగలదు” కాశీ నాథుని భార్య లలితాబాయిపలికెను.

మీ పెద్దకుమార్తె పెండ్లికి పదివేల ఖర్చుపెట్టవలయుట తెల్లీగొని యింకొకటి కాదు. అదినుంతయు బూడిదలో పోసిన నెయ్యియే. ఇప్పుడెందునను కండ్లు తెలుచుకొని బాస గారిజీతము 400 రూపాయలతో హాయిగా నుండుము. పోయినసామ్యము యెప్పటికీ భయమేను” అని ఇందిరాబాయి యనెను.

గా “చాలు నీహితోపదేశమునకు నంతోమము” అని లలితాబాయి వెక్కిరించెను. కేసరిబాయి తనకు ఆరుగురు బిడ్డలు కలరనియు, వారిచదువుక ముందెట్లు సాగునాయనియు, వారికితగిన మనవులు ఎట్లువచ్చునాయనియు, తాను శ్రోత్రగా చేయించదలచుకొనిన నగలను ఈజన్మతోనిక ధరించు భాగ్యముతప్పిపోయినదనియు, ఈ పెనిమిటికి కంపెనీలో నెల ౧ కి లభించు 150 రూపాయలతో సంసార మెట్లు మహాపట్టణములో జరుగునాయనియు విలపింపమొదలు పెట్టెను. ఇకమాడన ఆమె సీతాబాయి గారికి బిడ్డలులేరు. భర్త బ్యాంకు సామ్యమీదవచ్చు వడ్డీని తిని బాలుని ఉవ్వొగమును మునుకొనెను. సీతాబాయి లేదీమజింభానాకు నెక్కిరి. గొప్పగొప్పశ్రీలకు తలుచుగా విండులు చేయుచుండును. ఉన్న భాగ్యము 50 వేల యినను 50 లక్షలున్నట్లు నటించుచు, ఈరోజువఱకు సాటి వారిలో బహుగొప్పగా మెలగినది. సామ్యపోయినను భర్తకు పెద్దపనియునుననులేదు. రేపటినుండి యు బ్రతుకుట యెటులనా? ఈగొప్పదర్బాగలగారివంతులలో తలయెత్తుకొని తిరుగుట యెటులనా అనుతలంపులు పాములవలె నామెనట్టి పీకుచుండెను. ఈ విధగ బ్రతుకుంటే చచ్చుట యేమేలని గూడ ఆమెఎన్నో పర్యాటకులు తలంచెను. పూరిమ్యునపోట కట్టెలమ్యుగతి పట్టిన ఆమెకును నెలకు భరింపగలరా? గర్భవతిగా భార్య మొదలు సీతాబాయికి గొప్పగొప్పవారు మేకువొందు ఇచ్చినవారే. ఇప్పుడు సీతాబాయికి వారియంద్రకు పోవుటకయి గుట్టుబుండిని పెట్టుకొనుటకు సామ్యలేదు. భావికము జూచినయెడల పెదకము దొంగ్యము తప్పవరేమియు కనుపడలేదు. విశ్వరంగమును పోగొట్టుకొనినను మగవాడు ఏదో యొక విధమున గడచిన దానిని మఱచిపోయి కాలానుగుణముగా బ్రతుకజూచును గాని, శ్రీ బ్రతికి యున్నంతవఱకు పోయిన భాగ్యముకయి విలపించుచునే యుండును. పూత దర్బాగ ఎప్పుడును నులువలారు. మంచినశశానున్న తొడి వారిని జూచిపప్పుడు ఓర్పులేని తనము పుట్టుచుండును. వారి తో పోల్చుకొని తనస్థితికి షరీంత ఏర్పరుండును.

పోస్తువాడు ఒక యుత్తరమును తీసికొనివచ్చియిచ్చెను. అది ఈయన్నదమ్ముల పివతండ్రి గోవిందరావువలన వ్రాయబడినది. “ఈ దివాలావలన తనకున్న సామ్య (85,000 రూపాయలు) పూర్తిగా పోయినదనియు, తాను నిరాధార డయినాడనియు, అన్నవమారులతోపాటుండి, బ్రతికిన స్వామ్య కాలము గడపుకొనుటతప్ప వృద్ధుడయిన తనకు ఇంకొకమాగ్యము లేదనియు, వారెప్పుడు రచ్చవిన అప్పుడు బయలుదేరి వచ్చెదననియు” నాశికనుండి గోవిందరావువ్రాసెను. ఉన్నదుఃఖములు చాలక కాటికి కాళ్లుచాచుకొనియున్న ఈ మనసివానిని భరింపవలసిన లావు దుఃఖము నెలకు భరింప గలరని మొదటి ముగ్గురు కోడంద్రును అరి. ఇటుల మాటలాడుటరీతికాదు. ఆయన మాపివతండ్రి. మాతండ్రివలెనే మమ్మకు పెంచెట్టివాడు. ఆతనికి కడుపున పుట్టిన బిడ్డలులేరు. మేమే ఆతనిబిడ్డలమని భావించినట్టివాడు. వృద్ధాప్యము నందాయనను మనమెట్లు విడవాడగలము. అదిజ్ఞానము. అంతరాత్మ సమృతము” యని నాలుగవ సోదరుడు మాధవరా వనెను.

మొత్తము మీద విజయ దశమి దినము ఈ కుటుంబము వారికి ఇంటి పీఠగ నెట్లిన దినము కంటె ఎక్కువగా దుఃఖ భావనయినదిగా నుండెనని వ్రాయ నవసరమలేదు. సోయం కాలము ఎవరోవ్రాసవారు వారివారి యింద్రకుపోయిరి. ఒక్క బ్యాంకు మేనేజరు చేసిన ద్రోహము వలన నా పర్వదినమన నీ విధముగా నెన్ని సంసారములు పొడయి పోయినో ఎంత మంది ఉన్నారో యని యెచ్చుచుండితో ఆ పరమేశ్వరునికే తెలియవలయును.

నాలుగవకు మాడుడు మాధవ రావును, అతని భార్య ఇందిరాబాయియు సావణిలో ఒంటరిగా కూచుండిరి. వారిచిన్ని తమారు దొకమాల అనుకొను చుండెను. అద్రుంప బోవుచున్న మూర్ఖుని లంగారు కిరణములు గవారునుండ ప్రవేశించి ఇందిరాబాయి నుఖమునకు మరింత కాంతినికలుగజేసెను. భార్య సొందర్యమును జూచి మోహ ముప్పటిల్లగా రెండు వేతులతో నామెను దగ్గరకు జేర్చుకొని మాధవరావు తనిది తీరున ట్లు ముంబను జేసెను. “ఇందిరా, ఈ కష్టములో ధైర్యమును తెప్పటకయి నీవు లేని యెడల నే నేమియు పోవువాడనో” అని భర్త పలికెను. ఇందిరాదేవి సామ్య కయి తన యక్కలవలె ఒక్క నిమిషము మయినను చింతపడలేదు. భర్తకు సంపాదనయు నెలకు 75 రూపాయలుమాత్రమే! తానా ఇంటకు మీడియేటు పరీక్షలో నెగ్గినది!! ఈ 75 రూపాయలతోనే నేనయిగా కాలము గడవ

వచ్చునని ధైర్యముగలిగినట్టిది. అవసరమయినవోతానును ఏపాత కాలలోనో సుపాధ్యాయుని గాబ్రతేలింప తనసంసారము కష్టము పాలుకాకుండ గడపుటకయి ననుము కట్టుకొని నట్టిది. భర్తకు అనేక విధముల జెప్పి దుఃఖోపశమనమును జేసెను. ఈ దంపతులు బొంబాయికి 20 మైళ్ల దూరములోనున్న అంధేరిలో 10,000 రూపాయలకు ఒక చక్కని యు ద్యా నరము మధ్యనున్న చిన్ని గృహమును పుచ్చుకొనిరి. పట్టణమునకు రయలు మీద 80 నిమిషములలో రావచ్చును. ఇచ్చట ఆరోగ్యకంఠముగను నుఖముగాను ఉండును. ఇంటిసామ్యును నెల ౧ కి ౧౦-౦-౦ రూపాయలిచ్చి వాయిదామీద తీర్చునట్లు ఒడంబడిక వ్రాసియిచ్చిరి. ఇప్పటికి 2000 రూపాయలుచెల్లెవి. బ్యాంకిదివాలా ఎత్తుకువలన మిగిలిన 8000 ఇచ్చటకుకష్టమగును. చెల్లించిన 2000 పోగొట్టుకొనవలసినదేనాయను పెద్దసంకటము వీరికుండెను.

“ఈ యెల్లుకు పోగొట్టుకొనవలసినదేనా? నా 75 రూపాయలలో 15 రూపాయలిచ్చి ఏ రెండు దరిద్రపుగులనో బంబాయిలో తీసికొని కాలము గడపవలసిన దురదృష్టమునకు పట్టినది. స్టీల్ బ్యాంకులోని సామ్య ఆకాశము ఎంత స్థిరముగానున్నదో అంతస్థిరముగానున్న దని నెననుకొనకపోయినవో ఈ యెల్లుతీసికొనక పోవుటయేగాక నిన్ను పెండ్లిండుకములేసికొనుట్టి వాడనుగాను. కాని ఊపిరి ఉన్నంతవరకును నను ముడిచేయబడినది. ఇదంతయు పాపము నిన్ను కడగండ్లలో వ్రోయుటకయి వచ్చినది. అని మాధవరా వనెను. “మీకు నేను, నాకు మీరు యున్నంతవరకు కలిమిలేములు నుల నేమియు జేయజాలవు. మీతో రెండుపాడుగడులలోనేగాని, ఒక్క అరగదిలో నయినను స్వర్గములోనుండునంతమాత్రముగా కావుముచేయగలను. మీ 75 రూపాయలు నాకు 75 వేలరూపాయలు. ప్రతి నెలయును అందులో గొంత మిగిలెదను”

“ఇందిరా! నీకంటి సతీ తిలక మీ లోకములో నుండబోదునుమా” యని భార్యకుభర్త ఆలింగనము జేసికొనెను.

“సతీయని పిలువదగిన ప్రతిస్త్రీయును నటుల జేసి తీరవలయును” అని ఇందిరాదేవి మాయనల్లెను. “కాని ఇటుకంటి చక్కని కుటీరమును కదిలి పెట్టి, ఆపాడుగలములలో వాసనలలో కొట్టుకొనుట మనయందరికి దుర్భరముగా నుండక పోయెనుమా” అని భర్తయనెను. “నీజమేకాని మనమేమిచేయగలము. నాకోక యాలోచన తోచుచున్నది. రాబోవునది ప్లేటెడినములు. నవంబరు మొదలు మే నెలవరకును మనముంటి నేభాగ్యవంతులకయిన అడ్డెక్చెర్రలు. కండ్లకర్చుకొని నెల ౧-కి ౧౦-౦-౦-౦ లు అడ్డెయిచ్చెదరు. మనము యింటి వెళుక చిన్నపూరికొంపకు జేసుకొనవచ్చును. ఈవిధముగా ఆరు నెలలు గడచెనేని ఆపయు జేవునున్నాడు. ఇంకొక మార్గమునప్పటికిమాపింపకపోను” అని ఇందిరాబాయిఅనెను.

“ఓహో, ఇందిరా! ఎటుకంటియాలోచన నీకు పొడమినదే, మగవాడవము పుట్టియున్నవో వ్యాపారములో తలలు మార్చుట్టివావునుమా” అబ్బా! ఈబ్యాంకి దివాలాబాధ నామనస్సునుండి ఇప్పుడు తొలగిపోయినది. ఇందిరా! ఇందిరా! ఓ, నా ప్రాణేశ్వరీ! నీవు ఈనమయమయ ఇంతధైర్యమును జెప్పక మా నది నెలవలెనే ప్రవర్తించియుండినవో నాగతి అధోగతి అయియుండెడిది. నాకిట్టి సతీలలాహరీ సంగినందున కయి ఆజేరజేవుని కెల్లప్పుడు కృతజ్ఞుడనయి యుండెదను.” ఇందిరాబాయి తలవచుచుకొని రెండువేతులనుకలిపి తనకట్టి భర్తనొసంగినందునకు మనస్సులో జేవునికి వందనలు లప్పించెను. “మీ వదనలు అప్పులు మీ వృద్ధులకు పివతండ్రిగాను భారయి చెప్పునప్పుడు మీ రనినమాటలకు తలందుకొనినప్పుడు నాకిట్టి భర్త గలడను గర్వమును నే నమితముగా పడుచున్నాను” అని ఇందిరాదేవియు ఆనంద వాష్పములను రాలెచ్చెను. నాశికలోనున్న వీరి పివతండ్రి పేర వచ్చిన యుత్తరములను ఆయన విప్పి చదువు చుండెను. మొదటి యుత్తరము కాశీ నాథుని భార్యయగు లలితా బాయి వలన ఈ విధముగా వ్రాయబడెను.

“పియయిన పినమామగారికి:—
మీరు కోరునట్లు మా యింటికుండు మిమ్ముండు కొనుట బహుకష్టము. మా సామ్యంతయు స్టీల్ బ్యాంకులో పోవుటవలన మా బీద చుట్టులకు మేము భరింప జాలము. నాశికరాజా గారు వృద్ధులయిన వారిక నాధాశ్రయమును కట్టించినాడు గదా. అందులో మిమ్ము జేర్చుకొనెద రేమా ప్రయత్నింపుడు. తనివో బంబాయిలోని ఆశ్రమములో జేర్చుకొను రేమా ప్రయత్నము చేయవలసిన జేనెదను. మన మందరమును నుమయభయములను వారమే!
విధేయరాలయిన కోడలు.
లలిత.

ఈ యుత్తరమును జరిగిన గోవిందరావుకు భగ్గున కడు
పులో మండేరు వండ్లుపట్టకు కొరకెను. కాని రెండవయుత్త
రములో నేనున్నచోనని దానిని ప్రకటించెను. ఆ యుత్త
రము రెండవకుమానుకు నిత్యభార్య కేసరిబాయిలన వ్రాసు
బడినది:-

“ప్రియమయిన మామగారికి:-

నామెంటి ప్రాణమునకును మీ యుత్తరమునకు
జవాబు వ్రాసు నున్నాను. మాకింట్లో చాలా ధనవత్తు
బ్యాంకింగువలన సాధించింది. అతిథులకు సత్కరింపగల
స్థితిలోనున్నాను. మా పల్లెమునుకొని కొంతకాలము మా గ్రామ
ములో నుండుటకును వెళ్ళుచున్నాను. మీరు తిరిగివచ్చిన తరు
వాత మీ పడవయెడల మీరు వ్రాసినది.

మీకోడలు,
కేసరి.

ఈ యుత్తరములను అబద్ధమే. ఈ మామలివారిబాధ
తప్పించుకొనుటకును వేసినవత్తు యని అతడప్పుడే గ్రహించెను.
మాడవవాడు నాకుకురంగుకు పినతండ్రుగారి యుత్త
రము చేరగానే దించినట్లే నాని ఊసుతిరిగి ఎత్తుకొనివేలేను.
“మాండురంగుకు కొంతకాలమున బుద్ధివంతుడే! ఈ యుత్తరమువ్రాసి
నన్ను పయి దుర్గతలె మామించువండు ఊరకొనివారు. అది
కొంతమేలే! అని గోవిందరావుకొనెను. ఇంకొక్క యుత్తర
మున్నది. దీనినినూచవది తాదాప్రకారమున పూర్తిగా మించి
పోయెదను అని గోవిందరావు యుత్తరమును చదువమొనరిడె
ను. అందిట్లున్నది:-

“విన్నవాలి నాకు చావడముల సన్నిధికి. మాధ
వుడనేక వందనములు.”

ఈ యుత్తరముందిది. నాభార్యనూడ తామింత
నలుకును జూచియుండలేదు. మామద్దు ట్టవానినూడ మీ
రాకీర్ణింప వలసియున్నది. మేము భాగ్యవంతులము కాక
పోయినా కల్లో అంబులో మావన్నదానిని ముందుగా
మీరు వెట్టి తరువాత మేము తీసెదము. ఈ యుత్తరము
మీరుచేసినదనున నే బలముచేరదు. మే మొక యంటిని తీసి
కొంటిమి. దానికయి యింకను 8000 చెల్లింపవలసియున్నం
డున ఇతరుల కిచ్చేమదలచిరాదు. ఆయిదిరమునందు త మీ
బసనొంగకాలక పోయినది గదామని దుఃఖించుచున్నా
ము. ఇంటివెనుక వేయబోవు కొంపలో మాతో పాటు మీరును
ఉండవచ్చును. తక్షణమేరండు.

మీరాక కెదరు మామమందు మీప్రభుడు.

మాధవుడు.

ఇంతలో జరిగినవిని యుత్తరమింకొకటికలదు.

ప్రియమయిన మామగారూ!

తప్పకదయచేయగల. మీకోడలు ఇందిర కలిగియున్న
దానిలో మీకేమి లోపమును జేయదు. మీరు మాగృహము
నందుండుటయే మావండుకోలు. మాభాగ్యము.

మీకోడలు

ఇందిర

ఈ రెండు యుత్తరములను జరిగిన గోవిందరావు కడ
నండి వరదలె నీడవ్రహ్మింప జొచ్చెను. పాపమాకర్మ
శరీరమునలెనే కన్నీరు గులుకును ఎడిపోయి యున్నాను.
ఇప్పుడు ఆనకట్టకు తెగిగట్టుకొనిన ప్రవాహములలె నీడహంకి
పారలజొచ్చెను. “నాకడులో దేవుడు గర్భంక కల భార్యగా
జేయలేదు. నీలో అరిక “నేను” అని వానిద్దరిన దేవుడు.
నా కొనగియున్నాను! అయిన ఆ యుత్తరములకు పడ
వడే పడి సర్వములును చువెను. అప్పుడు గోవిందరావు వీరికి
యుత్తరమును అన్న తమమనకిని, కోడలులను వ్రాసెను

“మాధవునికి, ఇందిరకు ఆకీర్ణింపవలదు:-

మీ యింటికి వచ్చుట నా కొనక దామియు, స్వీషీ
బ్యాంకులో నా కొక్క పయిన మును పోలేదయ్యు. పోర్టు
ట్రస్టు, మునిసిపలు బాంకులలో నానాముగిట్టిగా యున్నదం
యు, మీవారందరును తెలిసికొని, ఇకయింను మాయింటికి రా,
మాయింటికిరా యని పిక మొదలు పెట్టినపుడు వారి ముఖము
నయిన నే జాడను. స్వీషీ బాంకి వారిచ్చిన మొచ్చు వడ్డీలన
నే నెప్పుడును మోసపోలేను. నాభాగ్యము నెలకు పదిరూపా
యిన కంటే మొచ్చుగా నాకిలో రూపు. ఇంతలో ౮౦౦౦
రూపాయలకు చెప్పుకు పంపుచున్నాను. మీ యింటి యల
మానుక కిచ్చి ఇంటిని స్వాధీనము చేసికొనుడు- నేను బ్రధిక
యన్నంత వరకు నాని చచ్చిన తరువాతగాని మీరు పూర్తి
కొంపలో నుండవలసివంత అవసరము మీరుపట్టుకు- తీరుబాటు
చేసికొని నేను అంధేరికి వచ్చెదను. మీ మాద్దు బిడ్డకు నా
ఆకీర్ణింపవలదు.

గోవిందరావు,

(సహా ప్రభు)

హితబోధ.

ధర్మము. ౧.

[శ్రీ పాద ముఖ్యకావ్యకావ్యిగా]

నకలదరా చక్రవర్తివచనములందు
ధర్మము! జీవకోటినుండును నుండు;
ఎల్లరం దుత్తనుండెందుల ద్రుతిపడెద
వలె! నీయెవ్వని యాత్మవృద్ధి మేమి?
వైభవముందు, నైహిక పాంథవండు
నాత్రమాధుభేదము లుండ గాక;
నీగివిధుల భైక్షుకృత్తి లెదియగు
సకలమదాదగ నీసహోదరుడే నుమ్ము.
ఆతన మిన్న నగని, కలమాన్మమసి
కలికిల్లవృత్తివాది పొంగుము; దిచ్చ
గాండొకడ గాదు క్రిమికీటకముగూడ
సంగ మాహారప్రభు చాలగోర.
మిన్నములైక రతనాలమేడమీద
నీవు పనియించితిమంటు నిష్కరందె,
మేలిసౌధపు నడిటిపైమీద నున్న
వెంటునుక్కడ నుండెదెంపులదే?
మేలుకట్టుల దగులాలి మేడమీద
గుణగుండుటయే యొకగొప్పయేని
గుర్లువెక్కలుచిని మింటగులుకు రాచ
పులులకుంటే నుహోన్నతుల గలరెకగతి.
మేలుమండలమునూటి మేలుముట్టి
తైలభిరము వైసన్న నీలశిఖర,
గంటకయతారపేద వృక్షమునకును
నెన్న నీకు గలభేదమేమి చెల్లదు.
మేలుమున గలగతింపు నెన్నెరులదన్న
కల్పమీమేడి పట్టకప్రభులు గట్టి
వాహ్యమేమి సాగనుగా వైసంత
నంతరము మహోన్నత బగుట యెట్లు?
మరిస సుఖవిరాట్టుల నిలయునుట
మృత్యులను నీదు బంగరుమేసకంటే
నమలివాంతర దీప్తియె డెలెంకు
కలిసను గుణజాన్మయే కరమగునము
పతిచెప్ప బేలెనా కూర్మిచెలి! యటండు
శ్వేచ్ఛమై నీమన జరియించు నింతిజూచి;
అమె గృహమున గలబిచ్చకల గూడి,
ప్రహ్వచాని, నీక నివాసాతులతవు.
కొట్టికొండగలన్ను గొప్పతనము
ధర్మము గలిగెదగాక జాలదు యెఱుంగుము;
భువనవంతులె నెగడిన పోతనాది
కవితచెన్నుల కెంత లొక్కంబుగలుగు?
మిన్న లులైడి మిదెలు మేగలేక,
గుధరములలో కొక్కపు గుట్టలెన,
కేక వైభవమే! కొనకలెని
గొప్పతనమార్చి యొకడే చేమాన్మగలదు.
చదువ నొకసేడి తైలరాజుల నిడివి
గొలువనెనకు ములుపులుగలవు జగతి;
నకలలోక రహస్య బ్రహ్మ గంధు
బ్రహ్మ నాతోన్నతమ గొలువగం గలదే!
కడదు నెన్నని కీర్తిల గలయెదు
దూగులుయ్యల నూరుచు ద్రుల్లెబోతు;
కనుమ నీజీవితపు నొక కమరమున
విలయ సాగరమును సహపించునగి.
కాలము దరస్మితాస్మయే లాలనము
సలపుయ్యు దలండు నీవలరబోతు;
దట్టపును నల్లమన్నుటి దాల్చి, కరము
ముడిగులున్ను చక్కగా మునుగునట్టి.
చుర్రెలకొల మహమ్మదీ జీవితము
భవ్యనామ పరిష్కృతము కలదు జగతి;
దిత్త మి. కటకుబున నీ జీవితము
ప్రభుకుండు జాన్మవాని మామములేక.
ధనము బంధుల మామగు; దనువు మన
మందము నగ్గింప బుగ్గి గుళుజువుల
విస్తృతి పథము బట్టున చేరమాడ;
నింక బుద్ధివైతాన నీకేమి మిగులు?
మామ నుడ్డెలులేమి నల్లమనట్టి
నీదలెంక మహమ్మదీ జీవితముండ
నియతిమై బ్రతుకము జూప నిన్నుబోలు
భాగ్యకాలిక నామకర్తయు బోదే?
ఈకుండిచ్చి కేక వస్త్రమేమి?
వడ్డీతనమును విడువుము; మదినిభక్తి
గంధులండిత కవిపాద కమలయుగము
బూజనీయును భువన భండగలవు.

జాబులు

I

ఆంధ్రుల కొక విన్నవము

అయ్య;

శ్రీవిద్య సంఘసంస్కరణము. మీ దేశభక్తునమునకు
ముఖ్యమైనది మీకు తెలిసి నుండి ప్రభుత్వమువారి కాలికా
పాఠశాలలో చెప్పబడు విద్యనుండు లోపములు, అందు
కల హిందూమతములలో కలుగుకొను తెలిసికొనక
పోవుట బహువిచారకరమైన అంశముగా నున్నది. మన పాల
కులు, మిషనరీలు, స్థాపించుటవలె పాఠశాలలకు మన
బాలికలను పంపించి తెలుసుకు గా నుండుట యుక్తమయిన పని
కాదు. మన హిందూశ్రీల దుస్థితి, మనకు తెలియకు గాని
యితరుల కెట్లు తెలియగలదు? సంఘసంస్కరణమునకు చేయు
ప్రయత్నములు శ్రీవిద్యభివృద్ధి నిమిత్తము చేసేయుండిన
యెడల ఇదివరకే శ్రీవిద్యభివృద్ధిపొంది సంఘసంస్కరణ
ము అతిసులభముగా నెరవేరయిండును. ప్రభుత్వమువారు,
మిషనరీలు శ్రీవిద్యభివృద్ధి నిమిత్తము లక్షలకొలది ఖర్చు
చేయుచుండుటచేత ఇంకనిమిత్తము మనము వేరగా ప్రయ
త్నములు చేయుట అనావశ్యకము చాలమంది తెలందు
చున్నాము. అది పొంపాలు. మనను అదలి లోపములు సన
రించనియెడల వారిపాఠశాలలలో చెప్పబడు విద్యయెంతమాత్ర
ము ప్రయోజనకారి కాదు. అట్టివిద్య లేకుండ నుండిన యెడల
మేమి తెలంచరలెను. కంచిలోనుండు హిందూబాలికా పాఠ
శాలలో చెప్పబడురీతిని మన బాలికలకు రీ సంకల్పకములగా
ఉన్నతవిద్య పూర్తిచునట్లు ఏర్పాటులు చేయవలసియున్నది.
ఇదివరలో తటస్థముగా నుండినప్పటికి ఇప్పుడును మన
సుందరము నొకసంఘముగా కూడి శ్రీవిద్య త్వరగా ఆగ్ర
దీక్షమున వృద్ధి పొందుటకు మార్గములు ఆలోచించి ర్స
ని శుకరవాసుడుగారికి తెలియజేసియెడల, మారు తప్పక
మనకు సహాయము చేయకపోయి మనసుందరము శ్రద్ధవహించని
యెడల ప్రభుత్వమువారు శ్రీవిద్య వృద్ధిపొందుమాన్మలు,
ప్రస్తుతస్థితియందలి లోపములు కనిపెట్టలేను. మనలో అనే
కులు వివిధాభిప్రాయములు గలవారగుటచేత శ్రీవిద్యవృద్ధి
పొందవండుచున్నది ప్రతికలగాను, నభ్యుదాను శ్రీవిద్యకు
గురించి వ్రామునాతలపల్ల శ్రీవిద్య వృద్ధి పొంద నేరమునము
అగత్యముగా చేయవలసినపనులు చేసినయెడల భవిష్య భవము
నిర్దుగు; పనిచేయగలిగినవారు పనులు చేయగలరు. మనము ఆరం
భించుపనులు మొదట కొన్నిలోపములు అందవచ్చును. అది
మనము కొంతకాలమునకు సహించవలెను కర్మకర్మముగా
తగ్గించుటకు ప్రయత్నములు చేయవచ్చును. మనలోని విద్యార్థి
కులు తాము నిశ్చయించుకొన్న రీతిని చేయుటకు ప్రయత్న
ములు చేయుదురేగాని యితరులు చెప్పినట్లు చేయుటకు అంగీ
కరింపదు. వారికి అనుభవము లేకపోవుటచేత కష్టపడి పని
చేయుటకు వరకాళము లేకపోవుటచేత పనులు సాధించలే
దెడల నున్నాము. కొండా మేకటప్పయ్యపంతులుగారు నేను
చెప్పిన సలహాప్రకారము చేసియున్నయెడల, అతి స్వల్ప కృ
యముతో వేటపాలెములో “కావదానికేసరము”ను రెండు సం
వత్సరములకిందటనే స్థాపించియుండును. ఇప్పుడయినను కృ
దిపించి పనిచేసినయెడల ఆంధ్రదేశములో శ్రీవిద్య త్వరగా
వృద్ధిపొందు మార్గములు ఆలోచింపగలములకు ఆంధ్రసోదరు
లకు విషయముగ పొద్దిండుచున్నాను.

బరంపురం, రంగాభట్ల గున్నయ్యకావ్యి.

గుంటూరు మునిసిపల్. ఈ నెల ౧౮ వేదిన మున్న
పలు భవములో కా. నిలవల సభ జరిగెను. అట్టితటి దొరతన
మువారు మున్నపాలిటికి వేరనమునాడనే చేర్చెను. నేర్పా
టుచేయవలసినదని చేసిన ఉత్తరపు గూర్చి చర్చించి వారికి
తన సమాధానమును నొసగుటకు నీకింద నుడవారింపబడిన
వారొకడు పంపుముగా నేర్పాటు గాబడిరి కొండ వెంకట
ప్పయ్యగారు, తోలేటి ఆప్పారాగారు (ఇంజనీయరుగారు పా
త్తూరి లక్ష్మయ్యగారు తల్లి) శ్రీహనుగారు.

గుంటూరుపార్లమెంటు. దశరూ పంతులు సందర్శించున
మా పురమందరి యూరజన సాహితీ సంఘము పత్తునకు ఈ
నెల ౧౬ తేదిన శ్రీ కొండ. వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు
“జీవితా దర్శములు” అను విషయముకు గూర్చి ఆంధ్ర
భాషలో సుపయోగించి ఉపన్యాసము వెన్నె విషయముల
తో నిండి సభ్యులకు సంతోషదాయకముగా నుండెను. పూర్వ
పు మనవారి ఆదర్శములను, ఆధునికుల ఆదర్శములను సమన్వ
యము చేసి చెప్పిరి. కడపట శ్రీ గోకేలగారి చదివిన జీవితము
ను గూర్చి ప్రస్తావనగా విన్నవింపి వీరి జీవితమే మనకు ముఖ్య
మైన ఆదర్శమని నడివి ముగించిరి.

३. ఆర్. శ్రీనివాసాచారి.
 ఆక్కింపె ఇంజనీయరు

విషయానుక్రమణిక.

ఒక చిత్రకథ	3
హితబోధ, బాలులు	4
స్థానిక వార్తలు	5
ప్రధాన వ్యాసము:-	
మైసూరు సంస్థానము	6
విరోచానుభవసంగ్రహము	
విదేశ తింతివార్తలు	7-8
వృత్తాంతములు	9
మద్రాసు డివిజన్ లో సంఘము	10
గ్రామపంచాయతలు తేక గ్రామసంఘములు	11
ఇంగ్లీషు తింతివార్తలు	11-12-13
ఆంధ్రదేశవార్తలు	14

ఆంధ్ర పత్రిక

1915-వ సం॥ అక్టోబరు నెల 20-వ తేది
బుధవారము

మైసూరు సంస్థానము.

దసరాసమయమున సమావేశమగు ప్రతినిధి సంఘమునకుట దివాన్ విశ్వేశ్వరయ్యగారు సంస్థానపరిపాలనను గుఱించి చేయు నుపన్యాసము హృదయానందకరముగా నుండునని యెదురు చూచుచుండిన స్వదేశసంస్థానమిత్రుల యాశలు సంతృప్తినిందినవనుటకు సందేహము లేదు. నేటి దినము మైసూరు సంస్థానమున జరుగుచుండు కార్యవరంపరలో ముఖ్యతమము విద్యావ్యాపనము. కొత్తపద్ధతికింద నేటికి ఆ సంస్థానమున ప్రభుత్వమువారి సాయమున 1100 విద్యాలయములు స్థాపితమయివని, వీరివలన ప్రభుత్వమువారికి ప్రతిసంవత్సరమును రు 84,000 లు వ్యయము కాగలదు. ఇంకొక వేయి విద్యాలయములు స్థాపించు నిద్దేశముతో ప్రభుత్వమువారు ఈసంవత్సరపు బడ్జెట్లో మరొక రు 84,000 లను మంజూరుచేసి యుచున్నారు. ప్రభుత్వసహాయము చే స్థాపితములు గాక సంపూర్ణముగా ప్రభుత్వము దారిచేతనే స్థాపితములైన విద్యాలయములు 130 ఏర్పడినవి. వానికి సంవత్సరమునకు రు 2,878లు వ్యయమగుచున్నది. ఇక విద్యావయసుదాటిన సామాన్యులకు విజ్ఞానమును వ్యాపింపజేయుటకొరకు 100 రాత్రిపాఠశాలలు నడుపవలసివట్లు ఉత్తమపులు పుట్టి గున్నది. బెంగుళూరు, తుంకూరు, మైసూరు జిల్లాలలో పఠ్యటనమునన్ని గ్రామ గ్రామములకు నుబోయి విజ్ఞానమును వెదజల్లుటకునై యుపాధ్యాయులను నియమించి ప్రయోగములు నడిపించుచున్నాడు. ఇట్లు వివిధగా విద్యావ్యాపన నొనర్చుటేగాక యుపాధ్యాయుల గుణమును పెంపొందించుటకుగూడ జీతములుపెంచి మరియొక రు84,000 ల నరకును వ్యయముచేయు నిద్దపడినాడు. ఇటీవల మైసూరులో కొన్ని పట్టులయందు నిర్బంధవిద్య యుక్తలింగ జడనని మాచదువరు లెరుగుదురు. అదియు చక్కగా నిర్వహింపబడి యుండుట విశ్కలి సంతృప్తికరము. ఆపట్టులలో చదువ నిడుగల రు 16,000 లుండ, 10,800 విద్యాలయములలో చేరుట సంభవించినది. ఇంకను 1,200 లకు తగిన విద్యులును కావించబడుచున్నవి. ఉపక్రమముతో పట్టిఫలము గలుగుట సామాన్యముగా తటస్థమగుచున్నది. దీనిపట్టి మైసూరులో నిర్బంధవిద్యావిధానము విజయము కాగలదని స్పష్టముగా

గా జెప్పవచ్చును. ప్రభుత్వమువారు కొత్తగామరి 12 వట్టులకు నిర్బంధవిద్యాపద్ధతిని వ్యాపింపజేయుచున్నారని తెలియజేయుటకు మిక్కిలి సంతసము నందుచున్నాము. ఎన్ని దేశములలోనిర్బంధప్రారంభ విద్య వెలసినను ఈ దేశములోనేయెన్ని సంస్థానములో ఆవిద్యను వెలయించి విజయముచేసి చూపించినను మా ప్రభుత్వమువారి కది చుననున కెక్కడును టకుమాత్రము మేము విపాదమునందక తప్పదు. గోకలేమహాశయని యంతటికీ క్షి లొంగని మానసములు మాస్వల్పస్వనములకు లొంగునా యను ననుమానమప్పుడప్పుడంకురించినను మైసూరునంటి సంస్థానములవంటి నిదర్శనమైనను కాలపరిపాకమున బలవత్తరముకాకపోవునా యని యెదురు చూచు కొనుచు నాశలతో నున్నారము. ప్రారంభవిద్య మైసూరున నీరీతినుండ నితరవిద్యయును నభివృద్ధి మార్గముననే యున్నది. కాని వానిపై ప్రత్యేక దృష్టిపడుట కింకను కొంతకాలము పట్టవచ్చును ఉత్తమవిద్య విషయమునను తగిన యభివేకమే కాపించుచున్నది. ప్రత్యేకవిశ్వవిద్యాలయ వాశ్యము మహారాజగారి మానసమునకు గట్టిగా నెక్కియున్నదనియు నచిరకాలములోనే ప్రభుత్వమువారు విశ్వవిద్యాలయవిషయమును ప్రజలకు ప్రకటించురనియు వినుటకు నానందింపని వారుండరు గదా. విద్యకుతరుక త రాష్ట్రమున నాలో చింపదగినది స్వపాపాలన. ఉత్తమప్రజాప్రాతినిధ్య సభలును జిల్లాబోర్డులు తాలూకాబోర్డులును మన పరగణాలలో నుండునని కొంచెము వెనుకే యున్నట్లు కానవచ్చుచున్నది. శాసనసభ్యుల సభ్యులకు ప్రశ్నాధి కారముగోసహా మొనలు పంపింపవల్సి లను వివరించుకొత్త ప్రశ్నలకును స్వాతంత్ర్యము ఇప్పుడిట్లుబడుచుండునని నగరపాలక సంఘములను మూడుతెగ లొనర్చి అందులో నొక తెగలో నిర్వచితసభ్యులు మూడింట రెండువారును నొక తెగలో నర్ధభాగము మరొక తెగలో మూడింట నొకభాగము నుండునట్లొనర్చుతును నేకరులయు అభ్యుత్థులచ్చుటచుననధికారులందఱు వచ్చుననియును నుపాధ్యక్షులును కొంతవరకు నిర్వచితులు గావచ్చుననియు నిష్పక్షపాదులు జిల్లాబోర్డులలో నిర్వచితుల సంఖ్య మూడింట రెండువారులును నుండుననియు తాలూకా బోర్డులలో సగభాగ ముండుననియు నేర్పరచగలమని తెలుపుటయు నన్నియుజాక మైసూరులోను స్థానికస్వపరి పాలన మగ పరగణాలలోని స్థితియుదే యున్నదని శోచకపోవు. ఇదివిజమేమైనను మరల గ్రామముల వాకకు దిగునకప్పటికీ నాలో పని జరిగియుండుట స్పష్టమగుచున్నది. సంస్థానములోని గ్రామముల సంఖ్యలో మాటికి జెప్పినమాంటి నరకును గ్రామాభివృద్ధి సమముల విచారణలోనికి వచ్చినవి. ఆ గ్రామములలో వారపురధుల మూలమున విజ్ఞానవ్యాపకమేమి పాఠశాల్యోపక్రమము లేమి వారాపత్రికా పతనమేమి వివిధా జనునగుచున్నవి. ఎప్పుటికి నుపయోగకరములగు పనులు 2.75 లక్షల ద్రవ్యము పట్టుకవి ప్రారంభింపబడి యున్నది. ఇందులో ప్రజలు విచ్చికును పనులయూయున సేకరించినది 15 లక్షలు తక్కినది ప్రభుత్వము వారి పురకారము. స్వపరిపాలన నుండి ప్రభుత్వము వారి ఇతర కార్యక్రమము వాకకు దిగిగను అప్పు

తాభివృద్ధియే కాపించుచున్నది; కడచిన నాలుగు సంవత్సరములలో అర్థవాయకములగు పనులపై మైసూరు ప్రభుత్వమువారు ఒకటిన్నరకోటి రూప్యములను వ్యయముచేసినారు ఇదియంతయు తమ బాక్కుసములో నిలువయున్న ధనముతోనే జరిగినది దివాన్ విశ్వేశ్వరయ్యగారు ఈపద్ధతి ముచిది యేయెనను సత్వరముగా రాష్ట్రమునభివృద్ధిచేయుటకు నిమార్గము చాలనిదనియు అప్పులు చేసి రాష్ట్ర బలమును పెంచుట రాజకీయార్థిక న్యాయ సువియునుపక్రమించుటచే నచిరకాలముననే యింకను విస్తారాభివృద్ధిని మైసూరు చూపగలుగునని నమ్మువలసియున్నాము.

పితాపుర సంస్థానము - దరరా పండుగలు.

సకలదేశములందును దేశస్థితి కనుకూలములైన పండుగలకు గమనించుట యాచారము. పండుగలకు గారణము లనేకములు. కీరారాధనము మతాభిమానము, దైవారాధనము, భావప్రకర్షణము పండుగలకు గారణములు. అనవరతము సంసారి ద్రవ్యమునందు బడి పోరలు మానవులకు పండుగలు నూతనాదర్శములను, నూతనోత్సాహమును, నూతనాశలను గలిగించి తత్కాలమున కైవసు తాపోవశముననుచు జేసి సంతసమును నొడగూర్చుటకు గారణములుగనుచున్నవి. పర్యవసాయములందు లుబ్ధులకు భోగేచ్ఛయును, నాస్తికులకు దైవచింతయును, దుర్జనులకు సజ్జతయును, భీనులకు ధీరతయును, పరిసరంబుల బలించి గలుగుచున్నవి. ఉగాదిని లుబ్ధులు సుఖారాధనమునకై ప్రయత్నించెదరు. శ్రీరామనవమిని ప్రజలు రామభక్తి పరతంత్రులగుదురు. విజయదశమిని ప్రజలను విజయోత్సాహ మావహించును. ప్రజలయందు దురారభావములను నుదయింపజేసి వారల కార్య పరతంత్రులను జేయును దేశాభ్యుదయమునకును జాతీయాన్నత్యమునకును దోడ్పడుటకు పండుగలత్యంత సహకారులు. అట్టి పండుగల దుదసరాపండుగలు జనాదరణీయములు. ఆంధ్రదేశమునందు దిపుడు నవరాత్రిపండుగలకు ప్రాబల్యము హెచ్చుచున్నది. సంస్థానాధీశులు ప్రజల పరమోత్సాహముతో దరరాపండుగలను జేయుచున్నారు. ఈపండుగలందు సంస్థానాధీశులు దర్బారులతోజేసి పండితులను, పులకు, గాయకులను, సత్కరించుచు ప్రజల నుత్సాహవంతులను జేయుచున్నారు. శ్రీ వీరికాపుర సంస్థానాధీశులును నీయుత్తమమార్గమునవలంబించుచు దరరాపండుగలందు దర్బారులనుజేసి గానసభలతోను, నాటకములతోను, పండిత సన్మానములతోను ప్రజలను సంతృప్తహృదయులనుజేసి ధన్యవంతులగుచున్నారు. గతించిన దసరాపండుగలందు పానుగంటి లక్ష్మీ నృసింహముగారు రంగయిం న నాటకములు ప్రదర్శింపబడినవి. వీరుసాహెబుగారి గానామృతము శ్రోతృకపూర్వకమైన విడును గొలిపినది. ఆ గాయకుని గాత్రమతి మధురము. వీణాతంత్రువులకు గల సుకుమారగాంభీర్యములు వీరుసాహెబు కంతమునందు మూర్తిధవించినటులు దోచినది. ఆమన కీర్తనలయర్థము సభ్యుల కగోచరంబైనను ధ్వనిమాధుర్యము సభ్యులను సమ్రోహితులను జేసినది. విజయదశమినామ సాయత్రి నాలనవయామమునందు శ్రీ వీరికాపురరాధీశులు శ్రీ రాజారావు వేంకట కుమార మహాపతి సూర్యారావు బహద్దరు గారు వేత్రధారులు విజయధ్వజమును జేయుచుండగ రజితసింహాసనాసీనులై దర్బారును నడపిరి. రాజగారి సౌజన్యము, వినయము, నిర్వాహకారము

భానదుల కాహ్లాదమును గలిగించినవి. దర్బారు
 యందు సంస్థానవాసులైన ప్రజలును, ఉద్యోగస్థు
 లును, నాదేశాదులైన విద్యార్థులును నీయ
 మతాసముఖముగా భాగ్యుండిరి. తర్కము, వ్యాకర
 యము, వేదాంతము, వేదార్థము మొదలగు పరీక్ష
 లు గుత్తియైన విద్యార్థులు లుచితరీతిని సత్కరింప
 బడిరి. సంస్థానమునందు జేయబడిన పరీక్షలం
 దుత్తియైన విద్యార్థులకు వార్షిక పారితోషిక
 మేర్పరుపబడి వారి జన్మాంతము దనుకను నా
 నాదేశమున భగ్నుముగ జరుగుచుండును. సంస్థాన
 మునం జేర్పరుపబడిన పరీక్షానియమము వలన
 క్షీణించుచున్న వేదశాస్త్రములకు మంచి పోష
 నము గలుగుచున్నది. ఈవిధమున నితరసంస్థానా
 నీకులును వేదశాస్త్రపాఠకులకు పోషకులైన
 సాచీనార్యవిజ్ఞాన ముద్భృతమై దేశభక్తుడయ్యు
 గాగలడు. పితామహసంస్థానమునందు పండితులు
 వారివారి శాస్త్రాభివృద్ధియు ననుసరించి యా 16
 వరకు సత్కరింపబడుచుండరు. వారి సంస్థానము
 నం దిట్టి వార్షికము లనుదినమును వృద్ధిచెందు
 చున్నందుల కాంధ్రులు కృతజ్ఞులు. ఈయెట్టి
 దర్బారునందు శ్రీరాజాగారాంధ్రపత్రికా పోష
 గార్థమై యా 1116 ల నిచ్చి సత్కరించినందులకు
 పత్రికా నిర్వాహకులు మిక్కిలి కృతజ్ఞులు.

కొత్త కంపెనీలు - మనకొరగాము.

యన తేజము ఆగష్టు మాసమున రు 99,88,000 ల
 మూలధనముగల కొత్త వ్యాపార సంఘమును నిజప్రయత్నము.
 ఈ యంకెను మాచుటతోడనే యన యాగి కొత్తులును మహా
 సందాన నొందు ప్రయత్న పాత్రులు గావచ్చును. ఇందులో 75
 లక్షలు రంగును కలప వర్తకులను మాక్ గ్రెగరు కంపెనీ
 మూలధనము. 12లక్షలు మాసగరమునందలి పి.ఆర్.ఆంధ్రసమి
 త్తమూలధనము. బొంబాయిలోని నిజామీయా పిండియంత్రకాల
 మాత్రము ఆరులక్షల మూలధనముతో స్యతేజపు కంపెనీగా
 కొనవచ్చుచున్నది. నెల్సెంబరు మాసమున నిజప్రయత్న సంఘము
 లుం బావినను 48 లక్షల మూలధనముతో రంగ రాష్ట్రమున
 పడినంపును తీర్చిదిద్దు తెలియుచున్నది. ఈ సంఘముల
 స్యభావ మెట్టిదియో యిప్పటికి మాకు తెలియదు. కాని గడు
 నింపదగిన పరిశ్రామిక సంఘము అన్నిటిని మాత్రము నమ్మ వీలు
 లేదు. ఇతర పరగణాలోను నట్టి చూపుట. అన్నియంకె
 లును నట్టి చూడగా యనతేజముతో నెచ్చటను పరిశ్రామిక సం
 ఘములు ఆగష్టు నెల్సెంబరులలో నేర్పడలేదనియు నితర విధ
 ములగు వ్యాపార సంఘములు యన చూదరాను రాజధానిలో
 కంటే నితర రాజధానులలో హెచ్చు నేర్పడినాము
 వర్ధించుచున్నది. యన తేజమునకు యన రాజధానిని ని
 యంకెల పాత్ర్యము గౌరవావధములని యెవ్వరెవను చెప్ప
 గలరా?

బెంఘ సంస్థానము.

బెంఘ బొంబాయి రాజధానిలో నొక చిన్న సంస్థానము.
 విస్తీర్ణము ౧౦౦ చతురపు మైళ్లు. జనసంఖ్య ౨౦,౦౦౦. గ్రా
 మము ౨౨. ఈ సంస్థానమున మూడు పట్టణ పాలక సంఘము
 లున్నవి. ఈ సంఘములలో సభ్యులు మిక్కిలి శ్రద్ధతో
 పాటుపడుచున్నారని సాధారణక కాన్యరీక్షణము తెలుపు
 చున్నది. బ్రిటిషు పరగణాలోని శ్రద్ధ లేదనిచే యెప్పుడు
 ను వివచ్యుపాటు. పరిశ్రమ విషయ మాలోచించితిమా యా
 చిన్న సంస్థానమున నొక ఇరుము కర్మాగారమున్నది. వర్తన
 సామమునకు కొరవడిన పంటలై కాక ఈ కర్మాగారమున
 చేతిపంపులు, యంత్రపు పంపులు, నూనెయంత్రములు చేరు
 వారంభించివారట! ఇవి బాగుగా నమ్ముచున్నామని మాద
 నున్నాము! ఒక గాజు పరిశ్రమా గారమును కలదు. అచ్చట
 చిమ్మిలు సిద్ధపరుచుచున్నది. ఈ యభివృద్ధి కాణము లేకపో
 తు. ౧౯౧౩-౧౪లో ౩౯ విద్యాలయములు అన్నింటిని నిర్మ
 దు రతి ఏర్పడినది. విద్యార్థుల కనేకులకు జీతములేలేవు. బీద
 లకు విద్యార్థి జీతములు మాత్రమే గాక భోజన సమపాయ
 ములు నేర్పరుపబడియున్నవి ఇవి యన్నియు నాగరకదేశముల
 విద్యార్థివిధానములందు కల సుఖములే. మన పరగణాలయందు
 మాత్రము లేవు మరెయిక యుత్పత్తియు. మొన్న దక్షిణ మొదట
 బెంఘపరిపాలకుడు ప్రాంతంధ విద్య నిర్బంధముచేసి నాడట!
 మా పరిభ్రష్టులంబా రిప్పటికైనా బెంఘపరిపాలకుని స్వల్ప సం
 స్థానముల జూచియెవను నేర్చుకొందురా? చూడవలసి
 యున్నాము.

బెరోపా మహా సంగ్రామము

బవేరియా సేనలు సహాయము కావలెనని కోరుట.

చర్చిలు గారు యుద్ధరంగము నకు వెళ్ల గోరుట

ఆంగ్ల పదాతులు విషవాయువులను ప్రయోగించుట

జర్మనుల కి క కాల త యుద్ధ ప్రయత్నములు.

ఇంగ్లండు

ఒక సరుకుపడకను వట్టుకొనుట.
 లండను, ఆక్టోబరు ౧౮:—లూరియానుండి ఇరుము
 వేసికొని దైతికుట వట్టుచున్న నిక్కు అనునాక నొక ఆంగ్ల
 జలాంతర్గామి పట్టుకొని రెవెంకు తీసికొనివెళ్లెను.

ఆ గాఖాను గారు.

సాన్యభావముతో విందారగించుట.
 లండను ఆక్టోబరు 19:— నిన్నుక జింకంకామా రాజ
 మందిరమున ఆగాఖానుగారు శ్రీబార్హిచక్రవర్తిగారి తోడకు
 శ్రీమదీచక్రవర్తిగారి తోడకు విం దారగించిరి.

30 లక్షల సైనికులు గావలయును.

లండను ఆక్టోబరు 18:—యుద్ధమంతర్వరలో ముగియ
 దు. యుద్ధ మొకప్పుట వర్ధమని జర్మనీవారికి బోధపడునట్లు
 చేయుటకు బ్రిటిషువారు వసంత కాలములలోను 30 లక్షల
 నుండి సైనికుల గూర్చులెను. నని పర్ ఎరిక్ స్వీడుగారు
 మాకోలోతకు ప్రసంగ సందర్భమున నడిచిరి.

జర్మనీవారి జలాంతర్గాములు.

మరియొక నాకను ముందుట.
 లండను ఆక్టోబరు ౧౮:—మార్క్స్సు "అట్మీరలు హే
 బ్లిక్" నాకలూని మాతేజపు లూడువకు గొనిరాబడిరి. మధ్య
 భరా సముద్రమున విడి బూర్చుడోచే కొట్టబడెను. ౧౦ మంది
 నావికులు సముద్రములో మునిగిపోయిరి. ౩౦ మందికి గాయ
 ములు కలిగెను. పేస్ "అట్మీరలు హేబ్లు" అను నాకను
 ముంచివేయుట కదునివమైన నురాకమైయున్నది. ఆకస్మిక
 ముగ జలాంతర్గామలీ నాకకు బూర్చుడోలలో కొట్టెను. ఇంతే
 గాక నాకలోని నావికులు జడవలలోనికి దిగుమంద నాకపై
 రం వెల్లుల జర్మనీలు విడిచిరి. ఈ ధ్వనిని విని పరానువారి
 డిప్ట్రాయుగోకటి, ఆంగ్లేయుల వైద్యకాలా నాకయొకటి ఆ
 వోలించుకు విచ్చేసెను. కాని రెండు చార్చెడోలలో ఆ నాక
 ను కొట్టి జలాంతర్గామి అదృశ్యమయ్యెను. హేబ్లు నాక
 మునిగిపోయినది.

నిర్వకసంఘము పుత్తినిధులు, నిర్బంధ సైనిక సేవ.

లండను ఆక్టోబరు 18:—తెగినంతమంది సైనికులు చిక్క
 నియెడల నిర్బంధసైనిక సేవకు గారివిధానమున కాటంకచెప్పట
 అనికాదని నిన్ను బర్మిలను హామీలూ జరిగిన వీరి సమావేశ
 మున సంతోష పూర్వకముగ తీర్మానించిరి.

ఆంగ్ల జలాంతర్గాములు.

అలహాబాదు ఆక్టోబరు. 19:—వయెనిరు పత్రిక కిట్టు
 తొలివార్త అంపబడినది:—లండను ఆక్టోబరు 19:—వార్తకు
 సముద్రమున ఆంగ్ల జలాంతర్గామి అనునొక ముక్తమగు కార్యముల
 నొనర్చుచున్నది. ఇటీవలనిది రి జర్మనీనాకల ముంచి ఒకదాని
 మెట్టు యెక్కించినది. డిప్ట్రాయుగ ప్రదేశమునున్న జర్మను
 సేనలకు సముద్ర మార్గమున పరపరాబందకుండ చేయుచున్నది
 కైదీలలో సైనికుల కన్న ఉద్యోగులే అధిక విచారముతో
 నున్నవారు. మేము రహస్యముండి బయట పడగల ఆశలేదని ఇటీ
 వల వీరిలో నొకడనెను.

చర్చిలు గారు యుద్ధరంగమునకు బోవ నుద్దేశించుట.

లండను ఆక్టోబరు 18:—మొత్తి వర్ధమన మార్పులు క
 లుగునన వదంతుల చర్చించు చర్చిలు గారు వైద్యమునా చేరి
 యుద్ధరంగమునకు బోవ నుద్దేశించి యుండిరిని డెయిలి కాన్స
 ల్ పత్రిక ప్రాసెను.

ఫ్రాన్సు

ఆంగ్ల సేనలు శత్రువుల విషవాయువులతో నెదిరించుట.

లండను ఆక్టోబరు 18:—18వేల బ్రిటిషు సైన్యములు
 జర్మనీవారివై విషవాయువుల వదిలి పెట్టినది, ఆంగ్లేయుల
 ఫిరంగిదళములు శత్రు స్థానములపై నగ్నివర్షమును కరియం
 చుచుండెను. ఈ ఫిరంగులకు ముందున కొంతదూరమున కం
 దకములలో ఆంగ్ల సైనికులు దాగియుండిరి. దిగంతములు
 మాటిమాటికి రంగు మారుచుండు ధూమములే విండెను. బ్రి
 టిషు సేనలు వాయుభాగముననుండి కనుపురన్న పొగ శత్రు
 సేనలకుం బయలు వెడలెను. తెల్లని ఆవిరివంటిపొగ దీని నకు
 గరించి మొదట బయలు వెడలిన కనుపురన్న ధూమముతో
 నిది మిలికిమై జర్మను సైన్యకంతుల నట్టుచు పొగవం
 చుతో కప్పెను. ఈపొగ భూమిపై కొంతయెత్తున వీర్పుగ
 పోసిన దూదివలె నుండెను. గాలి పీచుకొంది వివిధములగు
 ఆకారముల బడెను. బ్రిటిషు సేన తీవ్రాయువుల దురింత అధి
 కముగ విడువసాగిరి. కొన్ని కమయముల నీపొగ చెదరిపోవు
 చుండెను. అట్టివేళల శత్రు సైన్యములపై బాంబులు వేయుచుం
 డిన సైనికులు కానుపింపజొచ్చిరి. ఒకప్పుడు కొంతమంది సైని
 కులు ముందుకు దుమికినట్లుల గానించెను. కాని వెంటనే
 వీరు పొగచే నావరింపబడి యదృశ్యమైరి. కదాదిదళయుద్ధము
 ప్రకృతమితియననే కరిజమించుచున్నది. ఈ యుద్ధగు విషయ
 ముల ఆంగ్ల ప్రధానస్థానములను యాటవదిలేఖరికలన తెలియ
 వచ్చినది.

ఆంగ్ల పరాను రాజ్యముల మైత్రి.

లండను ఆక్టోబరు 18:— డెల్ కెన్ గారు తమయంత్ర
 త్వమునకు రాజీనామాను దాఖలుచేసిన సందర్భమున, యిది
 వరలో ఉభయరాజ్యములకు మైత్రిసమకూర్చిన రాజ్యాంగ
 విధానమునందు మామూలు కలిగిన పరానువొరతనమువారి కం
 గీకారము లేదని నొక్కి చక్కానించుచు వివేచనగారు పర్
 ఎడ్వర్డు గ్రేగారికొక లేఖను వ్రాసిరి.

ఆంగ్ల సామ్రాజ్యము పరానువారికి తప్పక నోడ్వకు
 చుండును యు, వారలమైత్రి గత సందర్భమున జరిగిన యుద్ధ
 కార్యములవలనను, ఆంగ్ల పరాను సేనలకలిసి యుద్ధమున సాహ
 సనైర్వముల పోరాడుచుంటునను బలమయ్యెననియు పర్
 ఎడ్వర్డు గ్రే గారు ప్రత్యుక్తమిచ్చిరి.

పరానువారి ప్రకటన.

లండను ఆక్టోబరు 18:—పేరిస్ — సుద్ధరంగమునం
 దంతటను పరానువారి ఫిరంగిదళములు లాభకరము కర్యర
 సావముల నొసగింపని ప్రకటించబడెను. నూషెజునకు తూర్పున
 జర్మనీవారు మయుల మూడుసార్లు ముట్టడించిరి. మేము
 వారల నోడించి వెతుకకు తిరిమివేసితిమి. జర్మనీసేనలు వెర్దన
 కుత్తరమున ముందుకు పోకట్టెను. కాని మేము వారిని అన్ని
 స్థలముల వెతుకకు పారదోలితిమి.

పరానువారి ప్రకటనము.

లండను ఆక్టోబరు 19:—పేరిస్ శత్రువులు మావైద్యిరం
 గుల విచ్చలవిడిగ కాల్చినవీదప, తమసేనలన్నటి నూషెజు
 ప్రాంతముననున్న కందకములలో గూర్చిరి. కాని మేమపరిమిత
 ముగ ఫిరంగుల గాల్పులచే మయులవారు ముట్టడింప జాల
 రై. సోమనకు నక్షిణమునను, ఎస్ట్రీకిపశ్చిమమునను, మంపె
 నుములలోను ఫిరంగిదళ సంఘట సమకముల ప్రస్తావయ్యెను.
 వీటిలో మేమేజయించితిమి. వాన జెన్ మున్నగు ప్రదేశముల
 చేతికొంటున్నో యుద్ధము జరిగెను.

రుష్యా

విశ్వభాషలకు రష్యా ప్రజలు.

అలహాబాదు అక్టోబరు 19:- పశ్చిమీయ ప్రతిభ లండనులో నున్న విలేజు యొక్క కిరీతి తొలిసారి నువ్వెను. గతించిన కొన్ని మాసములలోను రష్యాను బంధకమై తక్షణ విప్లవో పనిపాటు లొక్కరి. ఆ మూలమున కలిగిన పశ్చిమ సామంతుల బట్టి యాలోచించ జరగని వాడు రుష్యాలో నభివృద్ధి జేచుచున్నట్లు అన్వేషించు. వారు రుష్యాలో నింకను ముఖ్యముగా మొదల వారికి నన్నమే గాని లాభము కలుగ నేరదు. రుష్యావారందరేకమైన యెవల వారి నోడింప గల వాడెవ్వను లేదు. జర్మనీవారికి బోధపడును జనరలు వారి మొదల నెన్నుకొను నైపుణ్యమునకు జర్మను దొరతము వారి కంటెముగ నడిగింట్లు తెలియవచ్చినది. నైపుణ్యముల సామెతలతో గాను నడిగిరి. వెట్రోగ్రానులోనున్న ఒక విలేజు పెటిట్ పెరియన్ ప్రతిభ తెలియపరచెను.

జర్మని వారు కితకా ముద్దనన్నామాము లొనర్చుట

అలహాబాదు అక్టో 19:- పశ్చిమీయ ప్రతిభ తంతి వార్త:- లండను అక్టో 18:- రిగా, విట, డ్విక్ నుండి పొంగింతుల కితకాలమున ప్రాంతమున వలయు యర్జుముల జర్మనులచే నొసరింపబడుచున్నది. రిగాజలసంధివద్దనున్న సముద్రతీరముచే డ్విక్ నుండి పట్టుకొనుటకు కొకముట్టడి కితకాలములోపున చేయబడును. ఈలోపున డ్విక్ నుండి దక్షిణముననున్న సరోవరములనుండి పశ్చిమమునకు రష్యానుల క్రమక్రమముగ పోవుచుండిరి. యుద్ధరంగమున ఉత్తరభాగము నందెల్లెడలకు రష్యావారు జర్మనీవారికి వైదేయ అయిరి. సముద్రతీరమునకు పదిమైళ్లలోపున చేరుదు రక్షణకార్యముల రష్యావారి యుద్ధనౌకల భగ్న మొనరించుచున్నది. ఈ ముచ్చగులంతయుల వెట్రోగ్రానులోనున్న విలేజు మాన్సింగు పోస్టుప్రతిభ తెలియపరచెను.

వార్తా మాంగరిలలో దుర్భిక్షము.

లాహోరు అక్టోబరు 19:- లండను 18:- వార్తాలోని ప్రజలు తిండిలేక ప్రతిదినము కందలకొలిపి పిడుకలొచ్చి పోయియుండినట్లు తంతి వార్తామాసమున తెలియవచ్చినదని తెల్లవారును విలేజులూరించు పోస్టుప్రతిభ తెలియపరచెను. మ్యూన్సిసిపాలిటీని రక్షించువాధానివారక యర్జుముల చేయుచుండిగాని అవిసరిపోతులేదు. మాంగియాలోని ప్రధానమున పురముల ప్రతిభలు (బుద్ధవెట్టకపు) 19-వ తేదీని సమావేశమై అచటి కాటకవాదా నివారణ విషయమైన చర్చలు జరుపుదురు.

రుష్యావారి ప్రకటనము.

లండను అక్టోబరు 19:- వెట్రోగ్రాను రుష్యావారు దురికొన్ని విషయముల పడసిరి. ఆ కారణమున వెట్రోగ్రాను చులను 3300 చుది నైపుణ్యము, అనేకములగు మరఫరంగులును రుష్యావారి పాలయిరి. విల్సన్ తూర్పున నున్న డెమ్మిను, డ్రిన్ వెటి సరోవరములకు నడుచు రష్యావారికిని జర్మనీవారికిని భయంకరమున పోరాటము జరిగెను. డ్రిన్ వెటి సరోవర దక్షిణ తీరముననున్న స్థానముల నుండి జర్మనుల రష్యావారు వెళ్లగొట్టిరి. జర్మనీవారికి అధికమున పట్టుముల సంభవించెను. స్ట్రీ, నీమెను, ప్రెవెట్ నదుల దిగువను కొన్ని గ్రామముల రష్యావారు దొమ్మి చేసి పట్టుకొనిరి.

ఇటలీ

ఇటలీయులు బొల్గోచుయుద్ధము.

లాహోరు అక్టోబరు 19:- లండను, అక్టోబరు 18:- సిల్యాధగాను యుద్ధధూమికి పోక పూర్వము బల్గేరియను జర్మనుల కలియబడజేసి సర్వీయావారికి సహాయమునందు విధానమును ఇటలీవారు రవలించియుండిరి. పారిభాషిక ఆర్థిక పక్షముల మాత్రమే తీర్మానింపబడలేదు. నుమారు 150,000 మంది నైపుణ్య గల ఇటలీనైపుణ్యముచేటి పోవుచున్నది. ఈ నైపుణ్యము బొల్గోచు యుద్ధమున తీర్మానింపబడుచును. అవి ఇటలీలోని రాజకీయవాద పారంగతు డొకడు వ్రాసెను.

బల్గేరియా, ఇటలీల యుద్ధము

లండను అక్టోబరు 18:- ఇటలీవారు బల్గేరియావారితో యుద్ధమున పోకటిం. రి.

స్వీడెన్

స్వీడెన్ వారి ఉద్యమము

అలహాబాదు అక్టోబరు 19:- పశ్చిమీయ ప్రతిభ కెల్లు తెలియజేయు. టెమకీకుండెచ్చునేల సామ్యభాగమున మరలించుటకును, బల్గేరియాను అస్ట్రీయావారికి ఆయుధసామగ్రి సరపరా చేయుటకు ఆపివేయుటకును స్వీడెన్ వారు విడిదను ఆక్రమింప యత్నించినది. వెటిట్ పెరియన్ ప్రతిభలు యథా క్రమమున విలేజు తెలియపరచెను.

జర్మనుల వెతుకకు తరుముట.

లాహోరు అక్టోబరు 19:- స్వీడెన్ వారు వెట్రోగ్రాను విషయము గాంచిరి. బల్గేరియా ప్రాంతమున నున్న జర్మనునేల తొలిచేసిరి. మూ, ఎయనలకు నడుమ స్వీడెన్ వారు జర్మనీవారి తాలాకు 4 ఫింగరులు పట్టుకొనిరి కడి బొగ్గువద్ద నొకబల్గేరియా పటముల తీసుకొనిపోయెను. ఈ పటముల తక్కిన బల్గేరియను పటములచే నాశనము నర్పించెను. మేటిప్రతిభలు యథా క్రమమున తెలియపరచెను.

బల్గేరియావారికి ఆరాధంగము కలుగుట:- జర్మనీవారి నైపుణ్యము బల్గేరియనుల కాకాధంగమున కలిగించినది ఆధున్యమునను విలేజు రూటరువార్తా స్థానమున తెలియజేసెను.

అస్ట్రీయా

అస్ట్రీలియా దొరతనము వారు.

లండను అక్టోబరు 19:- సిడ్నీ- బొల్గోచు రాష్ట్రములలో పోతుటకు ప్రాంతనేల లరసరమైనవో అస్ట్రీలియా వారి పటముల నైన పంపుటకు సిద్ధముగా నున్నారని జేకరత్తుకమంత్రి వివక్ష్యుగాను నుడివి.

బల్గేరియా నైపుణ్యములలో

పడితునకుంతు వధించుట.

అలహాబాదు అక్టోబరు 19:- లండనులోనున్న విలేజు పశ్చిమీయ ప్రతిభ కెల్లు తంతి వార్త నంపెను. - సెమెడియా రంగముననున్న బల్గేరియా పటములలో నొకరియన రుతును నెప్పుడు వాతమొనరించినయొ కక్షణమె అధికమున నేల బంపిన గాని నాపని నెరవేర్చు చున్నామని అస్ట్రీలియా నేనాధిపతి జనరలు వాన్ మెకెకనెన్ను గారికి పంపిన వార్తా వార్తను స్వీడెన్ వారు పోషించెను. నిషేధించి తంతి వార్తా మూలమున తెలిసినదని సెంట్రల్ న్యూస్ ప్రతిభ మేన్ గా నున్న విలేజు పోషెను.

టర్కీ

టర్కీ వల్సులో సేనాధిపత్యము.

లండను అక్టోబరు 19:- డాన్సి నెన్నులో జరుగుచున్న యుద్ధవిషయములను స్వయముగా సెగించుటకు సర్దియూను చొప్పున గాని ఇంకా ముఖ్యమున పోషెదరు. ఆయన స్థానమున జనరలు సర్ చార్లసు కుకర్) గారు నియమింపబడిరి. డాన్సి గారు అచటికి వెళ్లగరకుం తెల్ల సెంటుబర్లవద్ద గారు సేనా నాధిపత్యమున తొత్పాల్గొనుటకు రహించుట.

అమెరికా

అమెరికాలో జర్మను హితైపుల పన్నాగములు.

లండను అక్టోబరు 19:- న్యూయార్కు:- కొలంబియా దొరతనము వారు బ్యూనెస్ అయెర్ల నొక అమెరికా నాకను నిర్దేశించిరి. ఈనాకలో కెప్టెన్ జర్మను వారినులు కానలసినవారికంటె చాల మెచ్చుకొన్నారు. దీనిని బట్టిమాక ఆట్లాంటికు పరిశీలన సూక్ష్మములలో వారు దోషిడి చేయుటకు అంగ వ్యాపారములకు భంగము కలిగించుటకు జర్మను హితైపు లిట్టి దోషిడినాకల నేర్పరుచుచున్నారను అనుమానము దృఢపడుచున్నది. వర్జీనియా కెప్టెన్ గాని గోధింపబడిన జర్మను నౌకలలోనికి రిగురు నైకోవోస్ గులు ను నై వి కలును మోటారు పడవ లో నెక్కి తప్పించుకొనిపోయిరి. వారు మ్యూలాకు వెళ్లెను తెలియుచున్నది. 26 జర్మనునౌకలు గ్రెన్విల్లికి తీసుకొని రాబడినది. వీరిలో చాలానౌకలు ప్రాంతగా కట్టబడినవి. ఒకనౌకాకాక నేను రక్షణ క్రింద తీసుకొని వెళ్లుచుండగ నాంగ్లనౌక తెనుగయ్యెను. రక్షణనౌకలు వెంటనే పోయిరి. క్రిందటిపక్షమున సుత్తర సముద్రమున ముచ్చుర అంగ్ల నేలదాకి నాకులముగ జరిగినది.

కా వెయిన్స్ ను వధించుట.

లండను, అక్టోబరు 19:- కా వెయిన్స్ ను వధించుటకు గల కారణమును తెలుపవలెనది బల్గేరియా రాష్ట్రవాది అమెరికా సుయుక్త రాష్ట్రముల దొరతనము వారు ప్రాసేరి.

చీనా

భాంగ్ సిలిగాని విప్లవము గొల్పుట.

లండను అక్టోబరు 18:- టాకియో యునైటెడ్ ప్రెస్, చీనారాజ ప్రభుత్వపాక్షికుడగు భాంగ్ సిలిగారిని చీనాదేశి యుడగు నొయనకును విస్తాయతో గాల్చి ప్రమాదకరములగు గాడుముల నందించెను.

సింలా

యుద్ధతంతి వార్త.

సింలా అక్టోబరు 19:- ఈ నెల 19-వ తేదీని వైస్ రాయగారికి పంపబడిన తంతి వార్తలో నీయంతములు కలవు. పరాసురష్యా నేలకు తరుమాత్రపురారుముండనకుపోయినది.

హార్డుమన్ స్వేట్లను కాన్ కర్మకర్త శిఖరమును, వాన్ జెన్ లోని దుర్గమును పరాసు వారు తీరుగ పట్టుకొనిరి. వీరు గిరికి ప్రాంతముననున్న తమ స్థానముల నభివృద్ధి చేయుచుండిరి. వాన్ జెన్ ను మెజు ప్రాంతమున జరుపబడిన తీవ్రమును ముట్టుకుల తొలగగొట్టిరి. పింపెయనులో తీవ్రముగ నిరు నైపుణ్యముల వారొందెను. వై ఫిరంగుల కాల్పిరి. టిపలకువద్ద నీ యుద్ధముల ఫలముగ నుండిన టిపిజ్ మెట్టు నేమనుల పరాసువారి విమానములు ముట్టుడించెను.

రష్యా

రిగాకు 20 మైళ్లు దక్షిణముననున్న ఇశువాయెద్ద బలమును పోడు జరిగినట్లు రష్యావారు తెలియపరచిరి. డ్విక్ నుండి కొకసార్థ భాగమున క్రతువులు రష్యావారి ననేకసార్లు ముట్టుడించిరి. కాని ప్రయోజనము లేకపోయెను. సరోవర నుండలమున రష్యాను నేలలు ముందునకు పోయినది. స్ట్రీకర్ల క్రతుకందకముల వెక్కింటి రష్యావారు పట్టుకొనిరి. రష్యాలో నన్ని బాగులవారు యుద్ధవిషయమున పాటుపడినందులకు వారికి కందనము లర్పించుచుండినయొ ఆచూకమున రష్యా వారి స్థితి గతులు క్రతు తమ భివృద్ధి గాంచగలవనియు రష్యా యుద్ధముల గారు ప్రకటించిరి. బాల్టిక్ సముద్రమున నొక అంగ్ల జలాంతర్గామి రి జర్మనునైక నౌకల ముంచివేసెను. చురయెకనౌక ఇంకా చురయెకనౌకల కొనినవి.

బల్గేరియాను దక్షిణముననున్న కర్మకర్తల మెను కట్టుకొంటిమని జర్మనీ వారు చెప్పుకొనుచున్నారు.

మిరనుండలి వారి నేలలు స్వీడెన్ లోనికి పోవుచున్నవని సెలోనికి కా నుండి తెలియ పచ్చినది.

బొంబాయిలో చోరవృత్తి పర్యవసానము.

బొంబాయిలో కొందరు పారిశుల కడుసీచముగ శ్రవర్చించుచుండిరి. వీరి డెవ్వురకడము నణచివేయుటకు గను నింపవలసిన అంతకుల గూర్చి బొంబాయిలోని పత్రికలు చర్చించుచున్నవి. వీరిచేతివల్ల వెలగలవస్తువుల నన్నియు తప్పించుచు నుడేకముతో పురవాసుల గృహముల జొర్రురు. తగు చునుప్పులవలె దుస్తులు దొడకుకొని స్నేహితుల జూచుటయో, యిల్లు అద్దెకు కారలమునయో ఏవో ఒక మిషన్ యెంట ప్రవేశించురు. ఈ దొంగతనములు పగలు రాత్రి గూడ జరుగుచున్నవి. ఇంతవరకు వీరవ్యయము పట్టుపడలేదు. ఇటీవల నే వీరు చాల గృహములలో దొంగ తన ముల సలిపిరి. అందు వలన స్నేహితుల జూడవోయి అతని యిల్లునుకొని తేటొకని యెంట జొచ్చిన తగు మనుప్పుడుగూడ యెంటివారలచే నిందింప బడుచున్నాడు. నూతన పురముల సత్కరించుటకు ప్రస్తుత మా కారణములచే పారిశులు సంతయుచుండిరి. పారిశులలో ప్రముఖు లీవిషయమున తగిన కట్టుబాట్లు నొనర్పవలసినదని ప్రజలవారిని పురకొలుపుచుండిరి.

మైమన్సింగు హత్య.

మైమన్సింగులో పోలీసుడి పూర్వీకీ శూపరింపెండెంటు జోతీంద్ర మోహన్ ఘోష గారిని ఆయనకుమారుని హత్య చేసిన సందర్భమున కొందరిని క్షిప్రకొనిరి. వారిలో నిద్దరు సెటల్మెంటు కచ్చేరిలోనివారుగా వారియొద్ద నేరావోపణమునకు తగిన దేక్షలు కనబడక పోవుటచే వారిని బాబూకు మీదపడలిరి. 10 వ తేదీ యుడయుమున కళాశాలలో బి. ఏ జూనియరు విద్యార్థి నొకడు పట్టుకొనిరి అతడు చేకరుగంజిల్లు నుండి వచ్చెను అతని కంట్రీ డాక్టరు ఇతనినిగూడ జామీను మీదపడలిరి. ఇంగ్లీషు మిడిలుస్కూలులో నొక యువాధ్యాయుని నైపుణ్యముల పట్టుకొనిరి ఇతనియొద్ద చాలా నైపుణ్యముల దొరికినవి ఇతనినిగూడ బాబూకు మీదపడలిరి. సెటిల్మెంటు ఆఫీసులోని మినిస్ట్రీయులు ఆఫీసుల ముగ్గురు హత్యజరిగిన మునుము మైమన్సింగుకుండి పోయినయొ వారిని సీల్ నేమనులలో పట్టుకొనిరి తెలియుచున్నది. సి. వి. డి. కళాశాలలోని టెగర్లు గారు కలకత్తాకుండి మైమన్సింగుకు వెళ్లిరి. ఆయన ఘోష గారికివల్ల హత్యజరిగిన తావుమాది ఘోష గారి పెద్దకుమారునితో మాటలాడెను. ఘోష గారి శ్రాద్ధక్రియలు కుమారులు జరిపిరి.

వ్యతంతములు

విశాఖపట్నం బండిపోటు కేసు:- ఈ కేసులో ఇంతవరకు 19 గురిని పట్టుకొనిరి. వీరిని కృష్ణ గారు చెజ్జిపాలలో నుంచిరి.

గోఖలే స్మరణ చిహ్నాధి:- ఈ నిధి విషయమై ప్రస్తుతము వసూలైన మొత్తము 97,000 రూపాయలు.

వి.సి.యస్. పరిశోధన కృతార్థతకొంటుంది:- యస్ పి షా అనునతడు వి.సి.యస్ పరిశోధన కృతార్థత గాంచినట్లు తెలియ వచ్చినది.

కాకి మట్టకేసు:- అలహాబాదు జిల్లాలో నౌక జరిగా దాడును ఖగోళశాస్త్ర పండితుడు "వైకేశ్వరస్వయం" మను దేశ భాషా ప్రతిభకు సుపాదకుడును పండిత ఇంద్ర వారాహణ ద్విజేడిగారిని ఈ నెల 19 వ తేదీన సి. వి. డి. పోలీసులు కాకి మట్టకొని పట్టిరి.

బాంబాయిలో మరియొక వైద్య కళాశాల:- మరియొక వైద్య కళాశాల నిర్మాణమునకు 12 లక్షల రూపాయల గోన ర్థన దాన్ ను దరదాన్ గార్ల ట్రస్టీల కక్షయన ఎడ్యోకేటు జనరలు గారి ఉత్తరవుల ప్రకారము కార్పొరేషను వారికి పోషకు అందు కంపెనీవారి క్లుప్తము. ఈ వైకము నొనగట్టకు కొన్ని మరతులు కలవు వీరిని చర్చించుటకై కార్పొరేషను వారిక సంఘము నేర్పించి.

భార్య భర్తపై పోషణకొరకు దావాచేయుట :- ఎథర్లూపియా గ్రీకువుడై అతనిని బాంబాయి పోలీసు శాస్త్రాలకు భర్తపై దావాచేసినకేసు 19 వ తేదీన తీర్పుచెప్ప బడెను. ఈ మహిళానియ త్తము నెల 1-కి 50 రూపాయల లిచ్చుకొనవలసినదని రాజధాని ప్రధాన మేజిస్ట్రేటుగారు తీర్పునిచ్చిరి. కేసుఖర్చులకింద భార్యకు గ్రీకువుడుగారు 30 రూపాయల నియమలసినదనికూడ వుత్తరవు చేయబడెను.

వీరూరులో శ్రీమత పరిక్రమించుట:- శ్రీమత పరిక్రమించుట సేవకుటకు గూర్చి వీరూరు దొరతనమునా రాలోచించుచున్నాడు. అందులకు వారు పాట్లాలో జీవించే వారిని నేర్పుపాఠశాల నేర్పరుడ నిర్వహించిరి. ఆ పాఠశాలకు దొరతనమునా రే జరిపెదను. ఇవనరకటి పాఠశాలలవలెవు. ఈ పాఠశాలలో నేర్పుకొను బాలికలు కడుదీక్షలు గానుండురు. కాన వారిలకు జీతములకింద సామ్యమునూ రానేరదు. దీనిని జరుపుటకు విశేషవ్యయ వనసమలేదు. కొన్ని సంవత్సరము లగుసరికి తగిన యాదాయము వచ్చును. దీనిని ఎదుపుట కొక హిందూదేశిక సంఘము నేర్పరచెదను. దానిలో దేశీయప్రముఖులు శత్రువులు గానుండురు. ఇది కేలము పాఠశాలయేగాక వ్యాపారస్థానముగూడ నగును. ఈ బాలికలచేసిన వస్తువులను విక్రయించుటలో సభ్యుల సహాయ ముచేసింపబడును.

ధార్యప్రకాశిక కేసు:- హిందూదేశ సేవకసంఘము లోని గోపాలకృష్ణ దేవధానుగారియొద్ద కాశీనాథ వాసులీలీగారు, తెచ్చిన మానవస్తాభిమోక్షము ఈ నెల 19 వ తేదీన కిటిమేజిస్ట్రేటు వాచా గారు విచారణచేసిరి. ముద్రాయు పక్షమున ఎల్. జే. ఆర్టి గారు ఫిర్యాదుకు ప్రాసంగిక చేసిరి. చందాలకునూనుచేసి చాలపుస్తకము సంపూర్ణగానే పుకటింపింపింపించిరి. విరాళములకుగూడోపాదించిరిని నిజమేకాని ఆ సామ్యు హా సోపయోగమునకు వున్నకొన బడినది అని ఫిర్యాదీ యొప్పుకొనకు గొంతులులకు పూర్తిగా పుకటింపెదనని నమ్మించి ఫిర్యాదీ చందాలకు వసూలుచేసి కార్యములు కొనసాగించలేదని మాపుటకు ఫిర్యాదీ వెనక పుకటింపిన ధృవ్యప్రకాశిక సుదీక్షలు దాఖలు చేయబడినవి గురువారమునాడు మరల విచారణ జరుగును.

సర్ హార్మర్లు బట్టరు గారు కాకిలో ప్రవేశించుట:- సర్ హార్మర్లు బట్టరు గారు మానసియులగు మున్నగు 17 వ తేదీ ఉదయమున గ్రామము పుకటింపిరి. గా. జాక్షర నుండర్ లార్, పండిత మాలవ్య మున్నగు వ్యక్తులును వీరికి స్నేహపూర్వక స్వాగత మిచ్చిరి. బట్టరు గారు రాముదయమున పెంటల్ హైందవ కళాశాలకు విచ్చేసి మధ్యాహ్నమున హైందవ సంఘప్రతినిధులతో చర్చయొనర్పిరి. హైందవ విశ్వ విద్యాలయమును ప్రస్తుత మిచ్చట స్థాపించుటకు కళాశాలాసరణము సరిపోదు. కాన మరికొంతస్థలము నాక్రమించుకొనవలెను. ప్రాముఖ్యులగునది నిర్దేశములు అవశ్యకము, శ్రీవైస్ రాము

గారు ఫిర్యాదులో శంఖుస్థాపన మొనర్చివదిలగాయరు మందర నిర్మాణమున శ్రద్ధయావలెను. ఆగత్యమును భవము త్వరలో సమకూరుమనెడి యెడల మందరములు 12 నెలలలో నిర్మయ కావచ్చును ఈలోపున సంఘమువారు విశ్వవిద్యాలయమునకు వలయుకావ్యుష్టము మున్నగువారిని జప్తపెట్టవలయును. 2000 రూపాయలు మున్నగు, 1000 రూపాయలు బట్టరుగారు విశ్వవిద్యాలయనిధికి చందాగా నొసగిరి.

కలకత్తా బుర్రాబాహు పోలీసు వారి యెదుట విచారణ లోనున్న ఒక కేసు:- క్రైస్తావల్యాన అనునకు మేసాబాహు వ్యవధుగ నొకవర్తకుడు. ఇతడు కలకత్తాలోని రామ్:ల్ కంపెనీ వారి కు 1912-1913 చాకీపడెను. లెక్కల సరియించి, క్రొత్త ఆదవు వున్నకొనుటకు నీవు కలకత్తాను రావలసిన దని కంపెనీవా రీతనికి వ్రాసిరి. ఇతడు కలకత్తాలో 10 వ తేదీన ప్రవేశించిన 1000 రూపాయల నిత్తునియు, తక్కిన దాని మేసాబాహు వెల్లివెట్టిన పుపురునియు యికదా వర్తకసంఘమువారిలో చెప్పెను. వారందుల కొప్పకొనక వాల్తారు ఒక చిన్న గదిలో కైదుచేసిరి. అతని శరీరముపై నుండు వస్త్రముల దీసివేసిరి. దొరికినముట్టుకువైకమునంతయు కొనిరావలెనని వాల్తారునుమస్తామేసాబాహుదంప వత్తు 60 రూపాయలను కొన్ని దస్తావేజులనుపట్టుకొనివచ్చెను మార్కా రీలు వీనిని తమ అధీము చేసుకొనిరి. వాల్తారును విడిచి పెట్ట లేదు. పోలీసువారికి పై వృత్తాంతము తెలియ వారు ఇటీవలనే వాల్తారును విడిచిపెట్టిరి. ఇతడు చాల కృషిచి యుండెను. ఇతని శరీరముపై గానుములు గూడ యుండెను. ముగ్గురు మార్కా రీలను ఆరెన్టు చేసిరి. తక్కిన యిరువురుపోయిరి.

గంజాము హిందూ సంఘసంస్కరణ సమీక్ష జయ, బరంపురము:- ఈ దశరాపంతులకుల సందర్శనకు, వై సమా జము వారు తమచే నడువ బడుచున్న పంచమ పాఠశాలలోని ప్రతి బాహునకు, చొక్కా, మరాయలను బహుమానములు గా నిచ్చి, ఈ నెల 12 వ తేదీ శనివారము సాయంకాల మైదు ఘంటలకు, కల్కికోట డెయంతు జ్యూజిలీ పురమందర ములో నొక సభ చేసిరి. ఆ సభకు జిల్లా జడ్జి కే. క్రిగివాస రావు గారు గౌరవధాతృత్వము వహించిరి. పంచమ బాహు భగవద్గీర్తనకు పాడి వైవహ్నిగన గానించిరి. మరియొక్క రాజభక్తిగీతమును బాడిరి. వస్తుఫారము విద్యార్థి ఇంగ్లీషు రెసిడెంట్ గానించెను. ఇంకో బాహును నిన్ను బాహుధర్మమును గూర్చి పద్యముల జపింపెను. అంత సముజ్జీ వాదిలాల వేంకటేశవధానులవారులేది నిన్ను బాహుధర్మ మనశ్య కర్తవ్యముని యుపదేశించిరి. వారు చెప్పిన దానిలో ముఖ్యం శేషులివి:- "నిన్ను బాహుధర్మమునైన నే నున కేభివృద్ధి నిలిచియున్నది. కాని ఒక్కమాటకు మనము పంచములను మన లో గలబుగొనగూడదు. వారి కొరకు పుత్రేక పాఠశాలల నేర్పాటు చేసి, వారి నభివృద్ధికి దెచ్చి తరువాత కృతుకృతు ముగా మనలో గలపుత్రుల వచ్చును. మనము వారికి నేర్పవలసి నది కేలము భాష విషయక విద్యగాక దానితోపాటు పరి శుభ్రత పరిశ్రమ మున్నగు వానిని గూడ నేర్పించుట కల యును. ముఖ్యముగా మనము వారికి నేర్పవలసింది పరిశుభ్రత. అందులకు గాను మనము వారికొరకు వసతి గృహములు గూడ స్థాపించి విద్యాభ్యాసము పూర్తియగు నంతవరకు, అందులో నే వారు నివసించుచున్నట్లు చేయవలెను. లేకున్న మనము వారికి పాఠశాలలో నెంత బోధించినను, తిరిగి ఇండ్లకు బోయి నచో వారి నడవడిక యధావ్రకారము కాగలను. ఇట్లు జెప్పి ఆరధాని గారు విద్యవర్ధకును ఆలలిసెంటు గారి వాక్యముల నుదహరించిరి. ఈ కేసుపర్యాసము నుగిసిన పిమ్మట, అసిస్టెంటు ఇన్ స్పెక్టరు ఆఫ్ మ్యూజిక్ పార్వతీశం పంతులుగారు లేచి, పురపాలక సంఘమునా లోక సాహిత్రానికి పాఠశాల వదిలి కాలమునానే స్థాపించునని ఆ విషయ మున విద్యాశాఖ వారు గూడ వోప్పడి పంచమ విద్యార్థులకు గూడ తేనుకొనుచున్నట్లు చేయు నిత్యంతావశ్యకమనియు నుడిచిరి. తరువాత సమాజ కార్యదర్శి వెలిదండ శ్రీనివాసరావు పంతులు గారు "హిందూ బాహుధర్మము గూర్చి యొక మనోహరమైన యువనాస్రమును జదిపిరి. పిమ్మట ఎలాగనాధి పతి గారు లేచి లలిత వాగ్గుభవలలో, హిందూ బాహుధర్మమును గూర్చి, చూట్టామను, శ్రీ శివానధాని గారుదహరించిన ఆలలిసెంటు గారి వాక్యముల ఖండించుచు గంభీరముగా నాంగ్ల భాషలో నుపదేశించిరి. తనవారి వేంకటేశ్వరయ్యగారు వందనముల నర్పించిన పిమ్మట, సభ ముగిసెను.

పోరు నెంటుజారి గెజెటు

చార్జిస్మిల్-16 బ్రతుకు వి సి యస్ గారిని విశాఖ పట్నంజిల్లాలో నరపాపట్నం డివిజనులోను ఏజన్సీలోను నలు కలెక్టరు గారు, బాయిటు మేజిస్ట్రేటు గారు చేసిరి.

పోలీసు సి వి డి డి పూర్తిగా నూపరెంటుకు రావుబహదూరు పాపరావు వాయుకు గారు 2 నెలల 28 రోజులు (వీరి లేజి నెలపు వున్నకొనిరి

గవర్నరుగారును కృష్ణులను ఆక్టోబరు 9-వ తారీఖున రామశాస్త్రిను. వెంకటరామరావుగారిని, యేడం వెంకయ్య నెట్టి అవర్ గారు గారి కర్నూలు స్పెషలు మేజిస్ట్రేటుగా నియమించిరి.

ఆక్టోబరు 11 వ తారీఖున కో.యంబుత్తూరు రామరావు కృష్ణరావుగారిని తిరుపతిలో స్టేషనరీ నలు మేజిస్ట్రేటుగా చేసిరి.

ఆక్టోబరు 18 తారీఖున ఎరకారం ను బ్రహ్మయ్యర్ నుండరమయ్యర్ అవర్ గారు గారి కృష్ణాజిల్లాలో ఆడివనం డిపూర్టీ కలెక్టరుగా చేసిరి.

ఆక్టోబరు 11 వ తారీఖున బల్లారిలో హాజరీ డిప్యూ టి కలెక్టరుగా వుండిన మిర్ముస్తాఫా ఆలీ నా హాయిగారిని 8 వ తేదీన మేజిస్ట్రేటుగా నియమించిరి.

ఆక్టోబరు 5 వ తారీఖున కె. వెంకటవరసయ్య నాయుడు గారును, బొంత. అప్పారావు పంతులు గారును, బరాటం. శంకర నారాయణ నెట్టి గారును, తెన్నేటి. విశ్వనాథ శాస్త్రి గారును, జి. వి. వరదరాజు నెట్టి గారును, చట్టి. సి. పూర్ణ య్యపంతులు గారును, గంజాజిల్లా శ్రీకాళేశం మ్యూనిసి పాలిటీలో కాన్సిలరులుగా నియమించబడిరి.

ఆక్టోబరు 14-వ తారీఖున పాక నాటి. శ్రీవెంకటేశ్వరయ్య నాయుడుగారు గంజాజిల్లా, బరంపురం మునిసిపాలిటీలో కాన్సిలరుగా నియమించబడిరి.

ఆక్టోబరు 12 వ తారీఖున యం. యస్. వెంకటేశ్వర రావు నాయుడు గారు గోదావరి జిల్లా రాజుపేట ప్రకం మ్యూనిసిపాలిటీ కాన్సిలరుగా నియమించబడిరి.

ఆక్టోబరు 9- వ తారీఖున భద్రినెట్టి నందప్పగారి కర్నూలుజిల్లా నందియాల మునిసిపాలిటీ కాన్సిలరుగా నియమించబడిరి.

సంయుక్త రాష్ట్రముల కానకసభ:- ఈ సభకు హాజీబు మహమ్మదు అబ్దుల్ రహీం గారు నియోజింప బడగోసిరి.

సర్ హార్మర్లు బట్టరు గారు:- 15 వ సంగళిలోను నారు కలకత్తాకు వచ్చిరి శుక్రవారమునా డివల్ల బయలుదేరి 24 వ తేదీ ఆదివారము కాకికి రంగూరు చేరెదగ.

వ్యామూర్తి సామయగు:- వీరు మరల అలహాబాదు హైకోర్టులో పరిచేయర పాట్లా హైకోర్టుకు మారెదగ వీరి స్థానమున వాల్ల కే. సి. గారు నియమింపబడిరి.

పోతన పుస్తక భాండాగారము-విద్యుతు:- భాండా గారమున వరరాత్రులలో సరస్వతీ పూజ జరుపబడింది. విజయ దశమి (17-11-15) రోజున విద్యుత్తు నుచ్చాంతగారి (B A జూనియర్) యాభివత్తముకింద వైర ప్రార్థనలో సభ ప్రారంభింపబడింది. శ్రీ విద్య, వివేకవ్యూహ, బాలీయ పండుగలు అత్యుత్తమును విషయములను గురించి నిడకుర్తి సత్య నారాయణ మూర్తి గారు మున్నగు వారు విజయ చక్రగా నుపదేశించిరి సభావ్యక్తులు అంతోష్టవనాస్రముతో సభ ముగింపబడినది అని కార్యదర్శి. శృంగారకవి నరసింహం గారు వ్రాసిరి.

మొసపాటేయియా యుద్ధము.

నేనలు 800 మొక్కమారమున పోరుచున్నది. ఆరబులు చెప్పుచేతలలో మెలగి ఎరుగు వానివెమ్మ విజయము. వారు స్థిరముగాను అంగ్ల సేవకన్న టర్కి సేవ చేయుగా కనవకుటచే ఆరబులు మొదట టర్కి వారిలో చేరిరి. తెనీలాంరాజు మొదట అంగ్ల దేశీయులయెడల విభేదము కనబరచి అంగ్ల సేవలలో శత్రువులలో చేరిన. 10000 మంది తురుష్కులకు మరిచాలా మంది ఆరబులకు నెలలుటకు తగినంత సేను చేర్చుటకు కొంత యావక్యము కలిగినది.

మదనపల్లె డివిజన్ సంఘము.

ఈ నెల 4 వ తేది జరిగిన కార్యనిర్వాహక సభ యొక్క కార్యసంగ్రహము:— నెమలిపట్టణిరామరావుగారు బి. ఎ. పెన్సిడెంటు, నెమలి వెంకటరమణరావుగారు బి. ఎ. ఆల్బర్ట్ గఫూర్ సాహెబుగారు. ఆర్. వెంకటసామిసాయుడుగారు. తంబళ్లపల్లె కారాయణ రెడ్డిగారు, బి. జయరంగ రావుగారు, బి. యస్. శేషగిరిరావుగారు. బి. ఏ. బి. యల్.

శ్రీకృష్ణ హాజరయిరి.

I గడవిన నెల కార్యసంగ్రహములో కొన్నింటిని మదనపల్లె తాలూకా తహసీల్దార్ గారికి తెలియ బరచి యున్నందున తరబలకోటలో "రింగువాయని చెలువుకట్ట తూము మొరవలకు కావలసిన మరమ్మతులకు యెట్టిమేటు తయారచేసి పంపవలసినదిగా మంజూరు ఇరిగేషన్ ఓవర్సీ యరుకు ఉత్తరపు పంపడముండదని, రాయనిచెలువు రైల్వేకు సంబంధపడిన దగుటచేత దాని మరమ్మతు విషయమై డి. పి. డబ్ల్యు ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరుగారికి వ్రాయవలసి యంటున్నదని, తరబలకోటలో తాలూకా బోర్డువారి కల్ల త్రవ్వించబడి ఉపయోగములోనుండే దక్షిణపు నుంచినీళ్ల వాని విషయములో శ్రద్ధతీసుకొన బడుచున్నదని" మొదలయిన అంశములను వ్రాసిన యుత్తరమును చదవడ మయినది.

రాయని చెలువుమరమ్మతు విషయము ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు వారికి వ్రాయవలసినట్లు తీర్మానించబడెను.

ii. పెద్దతిప్ప సముద్రము గ్రామములో నూతనముగా ఏర్పాటు చేయబడిన గ్రామసంఘపు (పెన్సిడెంటు ము. రా. శ్రీ భాస్కరరామయ్య శెట్టిగారు వ్రాసిన నెం ౧౨-౩ తిరుగు చదువుడెను.

మన సంఘపు పెన్సిడెంటుగారున్న, కార్యనిర్వాహక సభలో నొకరు ము. రా. శ్రీ ఆర్. శేషగిరిరావుగారున్న, శ్రీకృష్ణ ము. రా. శ్రీ బి. జయరంగరావుగారున్న, ౧౪-౧౫ వ కదిరి తాలూకా తనకట్టు గ్రామమునకున్న, ౧౭-౧౮ వ పెద్దతిప్పసముద్రము వైరాగ్రామములకున్న తెల్లి రెండింటికిలించిన విషయ సంఖ్యవారున్న, చదవ బడెను. అందులోని

i. పెద్ద తిప్పసముద్రములో పెద్దచెరువుకట్ట ఎత్తుగాను నుంచి మరమ్మతులను ఉన్నది. మరమ్మతును చూస్తూ గానున్నది. మరమ్మతు గ్రామమునకు తూర్పుకట్టు మదనపల్లె కోడల్లకు అడ్డుగా పోయియున్నది. ఈనొకట సంకెన కట్టించవలసిన జనము కోరుచున్నాడు. ఇది అత్యవసరముగా నున్నది. తాలూకాబోర్డువారు ఇందుకు కావలసిన వైకము కడుపుకట్టలములో సేరంది కట్టించునని యున్నాడు. ఈ భాగమును తాలూకాబోర్డు పెన్సిడెంటుగారికి, జిల్లా బోర్డు ఇంజనీరుగారికి తెలియ పరచుటకు తీర్మానించడ మయినది.

ii. "పెద్దతిప్పసముద్రములో ఇండ్ల పెర్మిట్లని వాపులనీ అతిఉప్పు. త్రాగుటకు యోగ్యముకావు. బహుట పొలములలోను, తోటలలోను ఉండేబావికట్ట ఇదివరకు త్రాగుచుండిరి. ఇప్పుడు 4 నుంచినీళ్ల వాపులకు త్రవ్వించుటకు తాలూకా బోర్డువారు కాంక్షచేయున్నాడు. అందులో ఒకటి పెద్దచెరువు కాల్యమును ఉంకిపర్చునముక త్రవ్వించబడి జనము ఉపయోగములో నున్నది. దీనికి వైతట్టు మూతకట్టబడి యున్నది. కాని నీళ్లు చేరుకొనుటకు బాగుగా ప్రక్కలను గల తోటలకట్టి బాగుండా రాట్టుమును చేయబడియున్నది. ఈరాట్టుములలో త్రాగుకొన్ని బావియినంతట మరల తగిలించుటకు గవాక్షముల నెక్కి ముందుకు వంగి త్రాగుకు సరిచేయవలసియున్నది. స్త్రీలకున్న పరివారికిన్ని యిది అపాయకము. కావున పాడు గ్రామములోవలె పంపు తో నీళ్లను తోట్టికి కొట్టించి దానినుంచి వైపులగుండా నీళ్లు తీసుకొని పొయ్యి యేర్పాటుచేసిన మంచిది.....ఈబావి చుట్టుకడకును అతి కళ్లముగా ఉన్నది. చెరువుకాల్యము జనము కక్కనుగా ఉపయోగించుచున్నాడు. కావలినాడు ఒకడున్నాడుగాని ఇట్లు కళ్లము చేయకుండా ఉండేలాగు వాడు బందోబస్తు చేసేలాగున యూనియన్ ఛేర్మన్ గారు కళం భాయదా చేయవలెను.....కట్టప మూడువాపులు పూర్తికావేను. బందోబస్తు కొట్టుటకు కావలసిన మంచి నామగ్ని. తేకనీలిపోయియున్నది తెలియవచ్చుచున్నది. నీలికల్ల గా తెప్పించి యున్నవలెను. తూర్పుభాగమున బావినిండా అత్యవసరము. పన్ను కాలము సమాపించుచున్నది. పెద్దచెరువుకు నీళ్లు వచ్చినయెడల జనము అనీళ్లు త్రాగి కాములా పడుట నిశ్చయము.

యము.....ఈగ్రామములో దక్షిణపువడ మాలపల్లె ఈ మాలవాండు మరల వంకనానందే బావిని త్రాగుచుండిరి. ఆవంకలో నీళ్లువచ్చినప్పుడు వాని త్రాడిపోవుచుండడమువల్ల ఇమాంసాహెబువారు వీరి ఉపయోగార్థ మొక బావిని త్రవ్వించియున్నాడు. మరయొక బావికూడా కావలెనని మాము చెప్పుకొనిరి."

వైభాగమును మదనపల్లె తాలూకాబోర్డు పెన్సిడెంటు గారికి, జిల్లాబోర్డు యింజనీరుగారికి, డిప్యూటీ మెడికల్ ఆండు కానిటరీ ఆఫీసరుగారికి తెలియపరచ వలసినట్లు తీర్మానించబడెను.

iii. "పెద్దతిప్ప సముద్రములో నొక పంపుమరియును గలదు. ౧౦౦ నుండి విద్యార్థులు ఉన్నాడు. గ్రామము బస్టి గనుక ఉపకల్పకలవారు, తమ బాగునకు ఇంగ్లీషు కూడ చెప్పించవలసిన అభిలాష పడుచున్నాడు. కేకకలవారు కొంత మంది యదివరకె తమ పిల్లవాండ్రును మదనపల్లెకు పంపియు న్నారు. అతిస్వల్ప వయస్సులో తల్లిదండ్రుల విచారణలేక దూరతేనునవి పిల్లవాండ్రును పంపడము యుక్తముకాదు. గనుక యీ యార నొక లోయకు వెకందరీ న్యూను స్థాపించడ ము అత్యవసరము. నుతియు మదనపల్లెలో కాలేజీ ఏర్పడి సంవత్సరములుకట్టి సమాఖ్యగ్రామములో వెకందరీ న్యూను అవశ్యముగా ఉండవలెను. ఇచ్చట ఒక బాలికాపాఠశాల కూడాయున్నది ౬౦ బాలికలు చదువుచున్నారు. ఇప్పుడు న్యూను బాడిగయింట్లోనున్నది. తాలూకాబోర్డువారు తగిన కట్టడము కట్టించవలెను"

ఈభాగమును తాలూకాబోర్డు పెన్సిడెంటుగారికి, ఇత్తూరుజిల్లా అసిస్టెంటు ఇన్ స్పెక్టర్ రాఫ్ న్యూను గారికి తెలియపరచవలసినట్లు తీర్మానించడమయినది.

iv. "రింగువాయని గ్రామము. అతిమురికిగానున్నది ఇప్పుడు గ్రామములో ఇంటింటి నొకరు జ్వరముతో పండుకొని యున్నాడు. ఈ యూరికి నీ పానోదకములకు వనతి త్రక్కవ. ఈ యూరుచెరువు ఈతాలూకాలోని బాగును పెద్దచెలువులలోనొకటి. ఇప్పుడు చెరువులో కొద్దిగా నీళ్లువచ్చియున్నది. అనీళ్లు జనము త్రాగుచున్నాడు. అందువల్లనే జ్వరములకు కారణమునోచుచున్నది. తాలూకా బోర్డువారికి బావిని త్రవ్వించుచున్నాడు. దాని త్వరలో పూర్తిచేసిన యెడల గ్రామమునకు వనోపకారము గా నుండును"

"పెద్దతిప్పసముద్రములో ఒకకొన్నిటే ఇన్ స్పెక్టరు న్నాడట. ఇతనికొక ప్లేటును మాత్రము చేయవచ్చునట్లు. అనగా ప్లేటును ప్రాంత్యములనుండి ఎవరైనా వచ్చివారాయని విచారించడము. వచ్చియుండిన వారిదక్షిణమువచ్చియున్న దాయని విచారించడము. అతనిచేత గ్రామపరిశుద్ధత విషయములోను పరిశోధించిన యెడల బాగుండును"

వైభాగమును తాలూకా బోర్డు (పెన్సిడెంటుగారికి, డిప్యూటీ మెడికల్ ఆండు క్యానిటరీ ఆఫీసరుగారికి తెలియపరచ వలసినట్లు తీర్మానించడమయినది.

III. ఈసంఘపు చార్జి ఖమకలగుగాన కార్యనిర్వాహక సభ మొదలై నెలకు చెరితర్ధరూపాయ చందా చెల్లించవలసిన తీర్మానించబడెను.

IV. (పెన్సిడెంటుగారు "గ్రామపంచాయతీలు లేక గ్రామ సంఘములు" గురించి వ్రాసిన వ్యాసము చదువుడెను. దాని నీసభా కార్య సంగ్రహముతో అయ్య నేయించి ప్రకటించే లాకు తీర్మానము చేయబడెను.

గ్రామపంచాయతీలు లేక గ్రామ సంఘములు.

(నెమలి పట్టణిరామరావుగారు)

పంచాయతీ యనగా అయ్యుకునచేరి ఏదయేని యొక కార్యములో తీర్పుచెప్పటం. ఈపంచాయతీలు మనదేశములో పూర్వకాలమున విశేషముగా వాడుకలో నుండెను యిప్పటికి మనవారు కొన్ని కొన్ని సందర్భములలో పంచాయతీ కోరుకొను వాడుకకల్ల స్వప్రచురుచున్నది. ఈపంచాయతీ పద్ధతి ఉభయకర్తుల సమ్మతిపొడ ఉభయకర్తులవారి గౌరవముకు పాత్రులగు పెద్దయములైన మధ్యస్థులనుగా కోరుకొనడము క్రింద యిప్పుడు మారిపోయినదిగాని మొదటపంచాయతీల కిది యుద్ధముకాదు. ఆంగ్లేయభారత్యము రాకముచు గ్రామములలో వికసించుచున్న జనము తమలోతమకు కలుగు అన్ని వనరహామును తమతమ గ్రామములలోనే పరిపాలనము చేసు

కొను చుండెడివారు. ఇందుకుగాను గ్రామములోని పెద్దయములను (విరుగురి నేనని నిష్కర్ష లేను) కొందరిని పంచాయతీ దారుగా అనిగా గ్రామములోని వ్యాయావ్యామములకు బరి వ్యవహరించువారిగా నేర్పరచుకొని అన్ని తరగతల వారికి తెలియపరచుకొని వారల తీర్మానముచేసిన ప్రకారము నడచుకొను చుండెడివారు. ఇందుకుగాను గ్రామజనము ఈకాలములో వ్యాజ్యములలోనికి తేమాత్రముచేత్రవ్యవహారమునంది కన్న ఇటుములండి చెడిపోయెడి వారలవలెగాక తమతమ తక్కువ ను బహుతీత్రమును తృప్తికరముగా చక్క తెట్టుకొని ముఖతీ ననము చేయుచుండెడివారు. ఇప్పుడైతేనో స్వల్పవిషయములలోకూడా కొట్టు పేటలనెక్కి ప్రాంతుభుక్తుల క్రిందనేమి కట్టి నీజుల క్రిందనేమి దూరపు దూర్లకు వెల్లి భక్తిభుక్తుల కిందకు ప్రయాణభుక్తుల క్రిందనేమి వి శేష భవ త్వయము చేసికొనమాకు దకు వ్యామము పాం దె దకో లేదోకాని వ్యవహారములోని తక్కువ కడి ఇతర కార్యములనెల్ల పాడుచేసికొని నష్ట పడిపోవుచుండడము మనకందరికి తెలిసిన విషయమే అయ్యున్నది. జవలీ లాగు నష్టపడి పోవుచున్నారని మనభరత్యమువారికి కూడా తెలియవచ్చి స్వల్పవ్యవహారములలో కొట్టుల కక్కకుండా పూర్వపుపద్ధతి ప్రకారమే గ్రామములోనే పరిపాలించుకొనేటట్లు గ్రామపంచాయతీలని ఏర్పరచవలసిన ఉద్దేశించి యున్నాడు. అయితే యిప్పుడు మనగ్రామములో జనులలో వికమత్యము లేకనున్న ఒకరియందొకరికి నమ్మకము బాలకనున్న స్వప్రయోజనకారితమే జనుల కందరికి ముఖ్యయిన స్వభావముగాను ఏర్పడియుండడమువల్ల యీగ్రామపంచాయతీలని ఏర్పాటు చేయడము సాధ్యముకాకుండా నున్నది. గ్రామములలో జనులు ఇందువలన తమకుకలిగెను నష్టములను బాగుగా వాళ్ళించిరి తమలోతమకుగల ద్వేషములను అపనమ్మకపు బుద్ధులను మరచిపోయి అందరకు ఏకమటుంబ భావముతో గ్రామశ్రేయస్సునందే అభిమానులవారై నడచుకొనినయెడల గ్రామపంచాయతీలని వొంకనమువాన ఏర్పరచెదరు. వారిట్లు ఏర్పరచినను ఏర్పరచకపోయినను జనులు తమలో నొకరికొకరికి కలిగెడి తక్కువలనతామే పంచాయతీ కూడి తీర్మానము చేసికొనుచు నశ్చిన్నయెడల దొరతనము వాని పంచాయతీల నేర్పరచవలసిన జమారేలేక పోవచ్చును కదా. ఇందుకు ఒక పెద్ద అధ్యంతర మేమనగా మనలో విక్రమబద్ధి అనగా అన్యోన్యముగా నుండెడి బుద్ధిలేకపోవడమే. ఈ విక్రమబద్ధి లేక అయ్యకమత్యమును గురించి నుతియుక కర్యామము వివరముగా వ్రాయవలెను. ఇప్పుడు గ్రామ పంచాయతీలపల్ల మనము నెరవేర్చుకొగల విషయములను గురించి మాత్రము వ్రాయడము గును. ఈగ్రామపంచాయతీలనే గ్రామ సంఘములకుకూడా చెప్పవచ్చును.

మొదటిది గ్రామపారిశుద్ధత జనులు ఆశోగ్యముగా నుండుటకు ఇది ముఖ్యమైన విషయమనిన్ని ఏదధముగా గ్రామపారిశుద్ధత సమకూడునో అందుకై ఏయేయంశములు గను నించవలెనో దానినిన్ని గడవిన నెలలో వివరముగా వ్రాసియున్నాము. ఆయంశములను చక్కగా అనుసరచునకు తెచ్చుట. రెండవది. గ్రామములో పొలములకు నీరు పారుకొనే విషయములలో నేమి చెలువులు మొదలగు జలాధారముల కాపాడుటలో నేమి తగిన బందోబస్తు చేయటం.

మూడవది. స్వల్ప విషయములలో ఒకరికొకరికి కలుగు తక్కువలను పరిష్కారము చేసికొనుట.

నాలుగవది. శేషసానములు, పుత్రములు మొదలగు వర్గ జనోపయోగముయిన ధర్మకార్యములకు క్రమముగా పరిపాలించుట.

అయినవది. గ్రామజనుల సౌఖ్యమునకై పరస్పరసారి కల్ల ఏర్పరచబడిన రస్తాలు, సంకెనము, మంచినీళ్ల వాపులు మొదలగువానిని కాపాడి నుంచి నీటిలో నుంచుకొనుట.

ఇంకా గ్రామపయోగమైన కార్యములు జనుల ఒడ్దిక మీద ఎన్నియో సమకూర్చుకొన దగినవి ఉంటున్నవి. వాని నన్నిటిని వివరించి వ్రాశడమునకు సర్వముచాలదు. కనుక విస్తరించలేదు. పెద్దతిప్పసముద్రము గ్రామములో ఒకగ్రామ సంఘమేర్పరచుకొనివారని తెలియపరచుటకు చాలా సంఖ్యను గుర్తున్నది. ఇతర గ్రామములలోను జనులు వికల్పబుద్ధితో గ్రామసంఘముల నేర్పరచుకొని తమతమ గ్రామములను మంచిస్థితిలో నుంచుకొని తామున్న తేమకుదురని నమ్మచున్నాము.

రైలుబండి కపోయము చేయవలెను. తూర్పు బంగారో ఇనుపదారిలో అదివారము వాడోక రైలుబండిని పట్టాలనుండి పడద్రోయుటకు ఎవరో తుంటులు మార్చునని నిశ్చయము కలిగించిరి. అప్పట్వరకును డ్రైవరువానిని చూచి బండి వాగుటకును, కనుక.....

THE GREAT WAR.

Bavarian Regiments Decimated: A Cry for Help.

MR. CHURCHILL'S REPORTED WISH TO JOIN HIS REGIMENT.

British Infantry's Attack With Gas.

GERMAN PREPARATION FOR WINTER CAMPAIGN.

[Reuter's Agency.]

GREAT BRITAIN.

The Aga Khan.

LONDON, October 19. The Aga Khan lunched with the King and Queen at Buckingham Palace yesterday.

Mr. Churchill Wishes to go to Front.

LONDON, October 18. The "Daily Chronicle," discussing the rumours of impending Cabinet changes, says it is reported that Mr. Churchill intends to join his regiment and go to the front.

Sir Ian Hamilton to Return to England.

Successor Appointed.

LONDON, October 19. The Press Bureau announces that General Sir Charles Monro has been appointed to command the Mediterranean Expeditionary Force in succession to General Sir Ian Hamilton who is returning to England to make reports. Lieutenant-General Birdwood has been appointed temporarily to command the force pending General Monro's arrival.

BRITISH ATTACK WITH GAS.

An Infantry Charge Described.

A Correspondent's Experience.

LONDON, October 18. Reuter's correspondent with British headquarters sends a description of the British attack with gas on October 13th "which we witnessed from an eminence close behind the trenches." He says that beyond the area where massed batteries were pouring a concentrated fire into the German positions was a land of desolation where the troops hidden in trenches were awaiting the whistle to leap from the parapets. The horizon was a mass of smoke constantly changing colour—white, yellow and black, sometimes pinkish. Suddenly from the left of the British lines came a cloud of yellowish smoke creeping towards the opposite lines, closely followed by a broad finger of white vapour which widened as it advanced, and spread over the yellow cloud forming it into an opaque mist which gradually enveloped the German trenches in a dense fog. When it was first noticed, it looked like a big ball of cotton wool poised a few feet above the plain; then as the wind caught it assumed the aspect of a gigantic funnel tilted towards the enemy. More smoke rolled up from the same spot as though someone were blowing puffs from a huge invisible pipe. It was heavier and more bewildering than a London fog. Occasionally when the vapour lifted one had glimpses of figures darting backwards and forwards across the space between the trenches. These were apparently bomb throwers. Then there was a momentary flash of a mass of men appearing to spring from the empty plain and sink back again in a new place enshrouded in a curtain of smoke. This was all one could hope to see of an infantry charge in this war.

British Submarines Useful Work.

German Officers Despondent.

ALLAHABAD, October 19. The "Pioneer's" correspondent cables:—LONDON, October 19th.—The sinking of five German transports and the forcing of a sixth ashore by British submarines show what useful work these craft are doing in the Baltic and how seriously they are interfering with the despatch of reinforcements and supplies by sea to the German line in the Dvinsk region. Officer prisoners are reported to be more despondent than the privates. One recently remarked:—"We shall never get out of Russia again."

Three Million Men Required.

Director of Recruiting on End of the War.

LONDON, October 19. Speaking at Hull, Sir Eric Swayne, Director of Recruiting in the Northern Command, said that the war would not finish soon. Great Britain must have three million men by the spring to make Germany realise the uselessness of continuing the war.

Trade Unionists and Compulsion.

A Significant Resolution.

LONDON, October 19. A Trade Union recruiting rally at Birmingham enthusiastically passed a resolution to the effect that it is impossible to oppose compulsion if recruiting is unsatisfactory.

Recruiting Campaigners' Object.

LAHORE, October 19. LONDON, October 18.—It is admitted that recruiting campaigners will direct special efforts to signing on single young men.—("C. and M. Gazette's" cable.)

Sir E. Carson's Resignation.

LONDON, October 19. Sir Edward Carson has resigned.

German Trawlers Taken to Grimsby.

LONDON, October 19. Twenty Six German trawlers have been brought to Grimsby. They include many modern steam vessels. One trawling fleet was escorted but the escort bolted when the British patrols were sighted. There have been three successful British raids in the North Sea during the past fortnight.

A Steamer with Ore Captured.

LONDON, October 19. A telegram from Gefle says that it is officially reported that the steamer "Nike" bound from Lulea for Stehlin laden with ore has been captured by a British submarine and taken to Reval.

FRANCE.

Anglo-French Co-operation.

Its Steadfastness Emphasised.

LONDON, October 19. M. Viviani has telegraphed to Sir Edward Grey, with reference to M. Delcasse's resignation, affirming emphatically that the French Government intends to pursue without any modification the policy which has hitherto happily bound the two Governments. Sir Edward Grey replied assuring France of our continued steadfast co-operation, which has only been strengthened by the events of the past year and the combined heroism of French and British troops fighting side by side in the same great cause.

Teuton's Latest Submarine Outrage.

Escaping Passengers Shelled.

LONDON, October 18. MARSEILLES.—The Tunisian mailboat has arrived with the survivors of the steamer "Admiral Hamelin" recently torpedoed in the Mediterranean when fifty persons were drowned, and thirty injured.

PARIS.—The sinking of the "Admiral Hamelin" was a despicable outrage. The submarines fired without warning and afterwards over forty shells struck the steamer while the passengers and crew were taking to the boats. The noise of the firing brought a French destroyer and a British hospitalship to the scene, but the submarine sank the "Admiral Hamelin" with two torpedoes before disappearing.

Effective work of French Batteries.

On the whole Front.

LONDON, October 18. PARIS.—A communique states that French batteries have performed most effective work on the whole front. We completely repulsed three German attacks eastward of Souchez, and also repulsed everywhere an attempted movement northward of Verdun.

Paris Communique

LONDON, October 19. PARIS.—A communique says:—The enemy after violent bombardment, massed troops in the trenches near Souchez, but our vigorous curtain of fire prevented the threatened attack. Artillery duels in our favour occurred south of Somme, on the left of Aisne and in Champagne. Lively grenade fighting took place in the Vosges on the crests of the Schratzme Annele. There was violent cannonading in the region of Harmanne-Weiterkopf.

GERMANY.

German Preparations for Winter Campaign.

Russian Ascendancy in Northern Theatre.

ALLAHABAD, October 19. The "Pioneer" special cable:—LONDON, October 18th.—The "Morning Post's" Petrograd correspondent says that the Germans have begun preparations for the winter defensive, constructing a triple line of fortifications in various places west of the Dvinsk meridian. Concrete works and comfortable underground

TELEGRAMS.

quarters, field railways in the rear have already been completed in the west and south of Riga, in the neighbourhood of Mitau, and west and south-west of Dwinsk, but a final effort will be made before the winter to reach the coast on the Gulf of Riga and take Dwinsk. The Russians meanwhile are steadily sweeping westward from the lakes southward of Dwinsk. Throughout the northern portion of the front events are now dictated by the Russian moves. The Russian warships destroy attempts to fortify within ten miles of the coast.

RUSSIA.

When Russia is United.

Result of Recent Efforts.

ALLAHABAD, October 19. The "Pioneer's" London correspondent cables:—The "Petit Parisien" Petrograd correspondent quotes M. Polivanoff as stating that the past month's labour of the whole Russian people is having such results that it is not to be supposed that the enemy will continue to advance. If they do, it must be at a price far outweighing the value of their success. Germany will learn that when Russia is unanimous as she is to-day, no one on earth can beat her. It is learned in diplomatic circles that General von Mackensen had demanded reinforcements.

A Russian Statement.

LONDON, October 19. PETROGRAD.—A communique records further Russian successes resulting in the capture of a number of villages at various points on the front with altogether three thousand three hundred prisoners and many machine guns. The communique says that very fierce fighting has occurred between Lakes Demmen and Drisviaty east of Vinnia, where the Germans were dislodged with enormous losses from positions on the southern shore of the Drisviaty. The other villages stormed by the Russians were on the upper Niemen and South Pripiet rivers and on the Sty.

SERBIA.

Bavarian Regiments Decimated.

Austrian Appeal for Reinforcements.

ALLAHABAD, October 19. The "Pioneer's" London correspondent wires:—The Central News Paris correspondent mentions a Nisa telegram which stated that the Serbs decimated the Bavarian regiments in the Semendria sector and intercepted a wireless from the Austrian Generalissimo to General von Mackensen stating "impossible to accomplish my task unless you send large reinforcements immediately."

Bulgarians Disappointed.

Reuter's Athens correspondent says:—It appears that the Bulgarians are disappointed with the strength of the German forces.

Serbians' Objective.

ALLAHABAD, October 19. The "Pioneer's" London correspondent wires:—The "Petit Parisien's" Bucharest correspondent says that the Serbians attempted to occupy Vidin in order to prevent Austria's supplying Bulgaria with munitions and to turn the flank of the force approaching Timok.

Germans Driven Back.

Several Guns Captured.

LAHORE, October 19. The "Civil and Military Gazette's" London correspondent cables:—The Bucharest correspondent of the "Matin" recounts several Serbian successes, including the turning of the Germans out of their line near Belgrade and the capture of four German guns between Mlava and Emarava. He adds that a Bulgarian regiment mutinied at Kadibogatz and was annihilated by the rest of its division.

ITALY.

Italy Declares War.

LONDON, October 19. Italy has declared war on Bulgaria.

AUSTRIA.

Famine in Warsaw and Hungary.

Food Riots: Deaths from Starvation.

LAHORE, October 19. LONDON, October 18th.—The "Morning Post's" Berne correspondent states that a message received indirectly from Warsaw states that the people are daily found dead in streets from starvation. The Municipal Relief Committee is unable to cope with the distress. The representatives of the leading Hungarian cities, excluding Budapest, will on the 19th instant, discuss measures for dealing with the distress in Hungary. Food riots have already occurred. The women at Linz dragged the Burgomaster to the Stahatler, demanding that steps be taken to procure food stuffs.—("C. and M. Gazette's" cable.)

AUSTRALIA.

The Balkan Position.

Australian Opinion.

LONDON, October 19. SYDNEY.—Mr. Pearce, Minister of Defence, declared if it was necessary to do more to combat successfully the new position in the Balkans, Australia would answer the call even if it meant sending brigade after brigade.

TELEGRAMS.

CHINA.

A Supporter of Chinese President Wounded.

LONDON, October 19.

TOKIO.—Changshili, a prominent supporter of Yuan Shi-Kai is mortally wounded by a young Chinaman.

UNITED STATES.

Fitting Vessels to Prey on Commerce.

German Plan Found Out.

LONDON, October 19.

NEW YORK. The detention by the Columbian Government of an American yacht near Buenaventura with an unusually large crew whose Captain is believed to be a German tends to confirm suspicions that German sympathisers are fitting out privateers for the purpose of preying on commerce in the Atlantic and Pacific. Half a dozen officers and men have escaped from the interned German vessels at Norfolk, Virginia, in a motor boat. It is believed that they have gone to Cuba.

Execution of Miss Cavell.

LONDON, October 19.

The United States Government has instructed the Ambassador at Berlin to enquire into the circumstances of the execution of Miss Cavell.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

SIMLA.

Indian Posts and Telegraphs.

Last Year's Working.

SIMLA, October 19.

The annual report on Posts and Telegraphs of India for the last year is published to-day and shows a continued increase of efficiency in every branch. During the year the enormous total of 1,000 million articles were despatched by post, including 24 million registered articles. Stamps to the value of £2 million were sold for postal purposes. Thirty million money orders of a total value of £37 million were issued. A sum of £8 million was for tradesmen and others on value payable articles. Three million insured articles, valued at £49 million, were handled. 21,000 pounds of quinine was sold to the public, while at the close of the year there were over 1½ million Savings Bank accounts with a total balance of £10 million and twenty five thousand postal life insurance policies with an aggregate assurance of over £2 million. The post office also realised for the Government £50,000 of Customs duty and paid pensions to Indian soldiers totalling close upon a quarter of a million. In the same period 16 million telegrams were transmitted and the telegraph system was extended by 2000 miles.

The Burden Thrown By War.

The War has thrown an immense burden of additional work upon the Posts and Telegraphs in India. Field Post Offices have been sent from India to accompany all the Indian Expeditionary Forces, and a total of no less than 500 Postal employees are on field service out of India. Only those who have volunteered are taken for field service, and the resources of the Post Office have been heavily taxed to provide this large staff and replace the casualties. Moreover, the deputation of such a large number of trained men has made the work of those who are left in India heavier. However, while the work of the Post Office in India has not suffered, that of the Field Post Offices is satisfactory in every force, although the difficulties have been many and the conditions under which they are working are unusual.

The Telegraphs.

The same applies in the case of the Telegraphs, in which correspondingly a large number of employees have been withdrawn for military service. This serious depletion of the staff rendered the work of maintaining the internal efficiency of the Department a matter of considerable difficulty, but the demands for staff made by the military authorities were all complied with promptly. Mobilisation stores had to be issued on short notice and other staff were supplied in considerable numbers for the field operations in East Africa and the Persian Gulf. The Government of India have already intimated their high appreciation of the assistance they received from the Department.

The following paragraphs from the report are also of interest:—The most important event which took place during the year under review was the complete amalgamation of the Post Office and Telegraph Department. An experimental amalgamation had been in force for some time in two circles, and, in the light of the experience gained, a scheme for its extension to the remaining circles was prepared. This was sanctioned by the Secretary of State and came into operation throughout India from the 1st April 1914. The chief feature of this scheme was the complete separation of engineering and traffic duties, and in practice this has proved quite satisfactory. A certain amount of dislocation of work on the introduction of such a scheme was unavoidable, but, thanks to the hearty co-operation and ready assistance which was rendered by all concerned, the trouble which resulted was reduced to small dimensions. It was inevitable, with a scheme involving the taking over of many new duties by a large staff of officers and men that some time must elapse before things could settle down. The process of assimilation was proceeding most satisfactorily, and all the outstanding questions were practically disposed of when the introduction of Censorship consequent on the outbreak of the war dislocated the transaction of the whole business and

TELEGRAMS.

thereafter everything was subordinated to military requirements. In connection with this extremely heavy work was thrown on this Department. Large despatches of Staff and stores had to be arranged for, and that this was possible with a staff which on the introduction of the amalgamation scheme was reduced to the figure thought necessary for normal requirements, reflects the greatest credit on them. Not unnaturally the pronounced shortage of staff restricted the activities of the Department, but the disposal of business continued unimpaired. So it is not unreasonable to assert that generally speaking the amalgamation promises to be a very successful measure in view of the fact that it has only been in operation for a comparatively short period, most of which was under conditions altogether abnormal. It is too early at present to pronounce definitely on the entire success of the scheme or to realise in what directions it requires modification, but I am sure that sufficient experience of it has been gained for me to be able to say that, it is on the right lines and that it will ultimately prove to be most beneficial to the Government.

Credit Societies.

The Co-operative Credit Societies opened at the Calcutta, Bombay, Madras, Agra, Lahore, Central Telegraph Offices have worked satisfactorily during the year, and it is evident from the increase in the membership share, capital, deposits and loans, that they are becoming very popular and have met a want. Repayment of loans by deductions from salary has been permitted and has proved most helpful. The Madras Society has opened its membership to the employees of the Post Office. The formation of a society in Karachi is under contemplation.

Secretary of State's Message.

The Various Fronts.

SIMLA, October 19.

The following telegram, dated the 18th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

Both the French and the Russians advanced slightly.

The French recaptured the summit of Hartmannsweterkopf and the fort in the Vosges and extended their positions near Givenchy. They also repulsed strong attacks on Vosges and Souchez. Violent reciprocal bombardment took place in Champagne, especially near Tahure. The French aeroplanes bombarded Treves and Metz stations.

The Russians report severe fighting on the railway 21 miles south of Riga. Persistent enemy attacks north-west of Dvinsk were repulsed. In the Lake district to the south the Russians progressed and on the Sty captured many trenches. The Russian War Minister states:—"The Russian position can now improve, thanks to the many resources, in men, to the labour of all for the Army and the Allies, and in military supplies." The Russian communique says that a British submarine in the Baltic sunk five German transports and forced another ashore.

The Germans claim to have captured the hills south of Belgrade.

A report from Salonika says that the Allied troops are advancing into Serbia.

Free Casualty Telegrams.

SIMLA, October 19.

Regarding the free casualty telegrams, it is notified for general information that, with effect from the midnight of the 19th and 20th October 1915, all telegraphic enquiries from relatives of British Officers, Warrant and Non-Commissioned Officers and men should be addressed to the Central Casualty Bureau, Adjutant General Branch, Army Head Quarters, Simla, whose registered telegraphic address is "Casualties" Simla, instead to the Military Secretary to His Excellency the Commander-in-Chief or the Adjutant-General in India, Delhi, as hitherto directed. The Officers commanding depots, etc., should adopt a similar procedure in respect of enquiries received by them from the relatives of Indian ranks.

Sir W. Vincent's Reply.

SIMLA, October 19.

The Hon'ble Sir Ali Imam Law Member, entertained Sir William Vincent who is vacating the Secretaryship of the Legislative Department to join the Behar Executive Council. All the Gazetted Officers of the Legislative Department and the representatives of the Bar and the Press were present. Sir Ali Imam spoke of Sir William's eminent services and complimented him on the high standard which had been maintained in the Legislative Department and hoped Mr. Muddiman the new Secretary would easily uphold the tradition. Sir William Vincent alluded to his four years' experience and emphasised the support he had always received from Sir Ali Imam, Member in charge and paid eloquent tributes to Mr. Muddiman, the Deputy Secretary and others for their splendid work and co-operation.

CALCUTTA.

An Interesting Case.

Alleged Forcible Confinement.

CALCUTTA, October 18.

An interesting case was reported to the Burra Bazar Police, yesterday evening. Gopal Kriko Haldar, a merchant of Barisal owed, it is said, on account of goods supplied, Messrs. Ramrik Jhamwar and Co. of Burra Bazar Rs. 1,122-15. He was invited to come to Calcutta to settle his account on a promise of further credit. He arrived on the 11th instant and paid Rs. 800 and undertook to pay the balance on his return to Barisal. Members of the firm, Kik Nath Khatary and five others, refused to agree and after, it is alleged, stripping him of his clothing, they confined him in a room about six feet square. The Gurnastha who accompanied his master to Calcutta was then sent to Barisal to try and realize the balance of the debt. He returned with Rs. 60 only and the

TELEGRAMS.

title deeds of certain properties. The Marwaris, it is alleged, took possession of these, but declined to release Haldar Babu. He is reported to have been kept in confinement from the 11th to 17th instant during which time he was practically starved. Sub-Inspector Saib Bux Singh on receipt of information rescued Haldar who was in a state of collapse. He bore marks of injuries on his body which had been certified to by Medical Hospital authorities. Three men were arrested and three absconded.

Attempt to Derail a Train.

CALCUTTA, October 20.

The Eastern Bengal Railway Police are inquiring into the attempt to derail trains by fixing chain hooks on the railway line between Titagurh and Barrackpore Stations on Sunday last. The driver of the 57th train fortunately noticed the obstruction in time and pulled up his train.

The Mymensingh Murder.

Arrested Persons Bailed Out.

CALCUTTA, October 19.

In connection with the Mymensingh outrage in which the Deputy Superintendent of police Jotindra Mohan Ghose and one of his sons were murdered, some arrests have been made. Two of the men arrested belong to the local Settlement Office but they have been released on bail nothing incriminating having been found with them. A student of third year class of the Local College was arrested on the morning of the 10th instant. He hails from Backergunj District and his father is a medical practitioner. He has been released on bail. Another youngman who was arrested at the Railway Station is a teacher in a local Middle English School. On a search being made eleven tickets of various dates issued from different stations of the Narayangunj, Mymensingh and Jagannath Bahadurabad sections were found in his possession. He has been enlarged on bail.

News is current in Mymensingh that three Ministerial Officers of Mymensingh Settlement Office were arrested at Sealdah Station and they left Mymensingh the day following the murder, enquiries were made regarding their character, but nothing further is known about them as yet. Mr. Tegart of the C. I. D. went to Mymensingh from Calcutta. He visited the Scene of occurrence and saw the eldest son of the deceased Superintendent who is a student of the local School. Vigorous Police investigation is going on and a string of armed Police Constables has been posted in the house where the deceased Superintendent lived. The Brahmin ceremony of the deceased Superintendent was performed by his sons.

Manchester Goods.

2000 Bales Contracted for.

CALCUTTA, October 19.

Further enquiries regarding Lucky Day (forward) sales held yesterday show that in connection with Manchester goods not less than two thousand bales were contracted. This in comparison with other years does not compare favourably barring the recent few years when Swadeshi movement was in its zenith.

The Shishpur Dacoity.

CALCUTTA, October 19.

News received from Krishnagar says that up to the present 19 persons have been arrested in connection with the Shishpur dacoity. Besides the nine persons whose arrest has already been reported, three others from Basirhat and three arrested in Calcutta and two in Barrackpur have been brought here and are confined in Krishnagar Jail.

UNITED PROVINCES.

Sir Harcourt Butler in Benares.

BENARES, October 18.

Sir Harcourt Butler, accompanied by the Hon'ble Mr. Sharp, arrived here this morning, and they were received at the Station by the Hon'ble Dr. Sunderlal, Hon'ble Pandit Malaviya, B. N. Bagvandas Sahab, Hon'ble Babu Motchand, Mr. Bartram Keightley, Rai Gyanendra Nath Chakravarti Bahadur, Mr. Lalit Mohan Sen, Private Secretary to the Maharaja of Benares and Mr. Lambert, Magistrate and Collector of Benares. Sir Harcourt Butler visited the Central Hindu College in the morning and had conference with the representatives of the Hindu Society in the afternoon. The conclusion arrived at was that the present premises of the Central Hindu College was insufficient to permit of the Hindu University starting there at present. The acquisition of the new site selected and the preparation of the plans was therefore necessary. The buildings are to be pushed on with as soon as the Viceroy has laid the foundation in February. Provided the money comes in fast enough, it is hoped to have the necessary buildings up in 12 months. The interval is to be utilized by the promoters of the University in securing the services of the best teachers available, both from India and from abroad, and in getting together the necessary apparatus and equipment for their work. Before leaving Sir Harcourt and Mr. Sharp handed to Dr. Sunderlal cheques for Rs. 500 and Rs. 250 respectively being their respective personal donations to the University Funds. Representatives of the Hindu University Society saw them off afterwards at the railway station, where Sir Harcourt Butler was garlanded by the Hon'ble Babu Motchand on behalf of the Society.

A Candidate for Election.

ALLAHABAD, October 19.

Hafiz Mahammed Abdul Rahim, the well-known Congress man of Aligarh, who presided over the Benares Session of the United Provinces political Conference is a candidate for election to the U. P. Legislative Council by the Agra-Meerut Muslim electorate.

TELEGRAMS.

Mr. Justice Chamier on Special Duty.

ALLAHABAD, October 19.
Mr. Justice Chamier will not rejoin the Allahabad High Court when it reopened after the vacation. He will be employed on special duty in connection with the institution of the new Patna High Court. In the temporary vacancy thus caused the Lieutenant-Governor has decided to appoint Mr. Walsh, K. C. to act as judge of the High Court.

A Zemindar Taken to Benares.
In Connection With Conspiracy Case.

ALLAHABAD, October 19.
Pandit Indranarayan Trivedi, a Zemindar of the Allahabad District, who is also an astronomer of respectable attainments and was formerly Editor of the "Vedic Sarvaswa", a vernacular magazine, was to-day approached by some officials of the Criminal Investigation Department and asked to accompany them to Benares. On his asking their object in taking him there, they declined to give any reason and said that if he did not go with them, they would act according to law. He having consented was taken to Benares at 2 P. M. It is believed that he is required in connection with the Benares Conspiracy case.

BOMBAY.

The Gokhale Memorial Fund.

BOMBAY, October 19.
The Gokhale Memorial Fund now amounts to nearly Rs. 97,000.

A Second Medical College for Bombay.
A Munificent Gift of 12 Lakhs.

BOMBAY, October 19.
A munificent offer of Rs. 12,00,000 has been made by Messrs. Payne and Co., under instructions from the Hon'ble Advocate-General on behalf of the Trustees of Gerdhanadas Sunderdas for the foundation of a second Medical College in Bombay on the following conditions:—(A) That the College should be established and attached to the King Edward Hospital, (B) that the College should be affiliated to the Bombay University and proper provision should be made therein for giving instruction up to the highest medical degree of the University, (C) that the Corporation should provide the necessary buildings and fully equip the College with all the necessaries for giving proper instruction, (D) that the Corporation should ever afterwards maintain the College and defray the necessary recurring expenses for the purpose (E) that the Professors and teachers to be employed at the College should all be properly qualified independent Indian gentlemen not in the Government service and (F) that the College should be named the Seta Gerdhanadas Sunderdas Medical College.

The Corporation at their meeting this afternoon referred the matter to the Committee for report, several members welcoming the splendid and generous offer and expressing the hope that the Committee would submit an early report accepting the gift.

A Nefarious Practice.

BOMBAY, October 19.
There has lately been a hot discussion in the Bombay vernacular papers as to how to put an immediate end to the nefarious work being carried on by a handful of Parsis. It is said that these people trespass on others' houses with deliberate intention to steal anything valuable that they can lay their hands on and thus in broad daylight as well as at night. The men are gentlemanly dressed and enter the houses under one pretence or another, the chief pretence being that of either renting a flat in the house or of seeing a 'friend'. These persons who are described as Korgas have been carrying on their trade so far successfully. Several houses have recently been broken into in this way, and the pest has grown so big that now as not infrequently happens if even a true friend wants to go to another's house, but unfortunately does not know the proper place and goes by mistake to somebody else's house, he would be taken as a blackguard and insulted by the residents of the place. In short nowadays it is said that no Parsi family likes to receive any person who is a stranger. The leading members of the community are being urged to take stringent measures to stop the nuisance.

Claim for Maintenance.

A Case in Bombay Police Court.

BOMBAY, October 19.
At the Esplanade Police Court, this afternoon, the Chief Presidency Magistrate disposed of a case in which Mrs. Ethel Lucia Greenwood charged her husband, Mr. Henry Greenwood, with refusing to maintain her. The Magistrate on evidence held that the case had been made out against Mr. Greenwood and ordered him to pay Rs. 50 per month to his wife as her maintenance allowance. Mr. Greenwood was further ordered to pay Rs. 30 towards the costs of the case.

Success of an Indian in the I. C. S.
Examination.

BOMBAY, October 19.
Information has been received here that Mr. S. P. Shah, a student of the Hindu Education Fund, Bombay, passed the open competitive examination for the Indian Civil Service held in August last and stands fourth among the successful candidates.

A Scheme of Education Gets 2 Lakhs.

BOMBAY, October 20.
Another benevolent scheme was sanctioned by Justice Davar in a suit, Advocate General VERSUS Dayabhai Tapidas by which the Surat Sarvajnik Education Scheme will be benefitted to the extent of two lakhs of rupees.

TELEGRAMS.

A case of Defamation against
Mr. Devadhar.

POONA CITY, October 19.
The case in which Mr. Gopal Krishna Devadhar, M. A. Editor, Dnyan Prakash, is charged by Mr. Kashinath Vaman Lele with having defamed him by publishing certain defamatory remarks in his paper came on for hearing before Mr. Vacha, the City Magistrate, to-day. Mr. L. J. Apte, pleader for the accused, continued his cross-examination of Mr. Lele who admitted the publication of a number of half finished works for which subscriptions had been received in advance. He also admitted having received donations from the public but said they were meant to meet his private requirements. Several issues of the Dharma which Mr. Lele used to publish some years ago were then put in to show that he received money from his subscribers on promises of supplying publications which he never fulfilled. This closed the recording of evidence and the hearing was adjourned to Thursday when the pleaders will commence their argument.

Fighting in Mesopotamia.
Detailed Accounts.

BOMBAY, October 20.
Detailed accounts of the big fighting on 27th and 28th September in Mesopotamia appear in to-day's "Times of India." The writer says:—

The British force has now left the lower reaches of the river and is operating 300 miles away from its base with lines of communication strengthening down the winding uncertain course of the Tigris. The river boats are few for requirements and of force of any size. Boats were laboriously pushed from post to post by gangs of coolies to supplement these slow vessels. The country above Amara passes through the territories of Muhammad and Beni Lam Arabs. The habits formed by centuries of practical independence are difficult to eradicate and the movements of undisciplined bodies of Arabs on either bank necessitate constant watchfulness on the part of small isolated bodies who hold posts along the line of the river. In every action the ambition of the neighbouring Arab tribes is to find themselves on the winning side or at least against the losing side and quite regardless of what is going on elsewhere their policy works to this alone. Gambler by nature they balance one against other changes of British and Turkish troops. That in almost every action the Arabs have cast in their lot with the Turks is due to the fact that the Turks have always been numerically superior to the British. During these operations the Arabs frankly sided with the Turks and Chasban, the Chief of the Beni Lam, who had sworn obedience to the British Dominion changed sides and joined the enemy with a large number of men. The concentration of a force large enough to deal with 10,000 Turkish regulars with 35 guns and an unknown number of Arab auxiliaries occupied considerable time and it was not until September 25th that the British found themselves strong enough to take the offensive. The concentration took place about 6 miles from the Turkish position and about 15 miles below Kut-el-Amara. The Turks had taken up the position on both the banks astride the river with the intention of preventing British forces from reaching Kut-el-Amara. The line of defence lay almost north and south, for here the river flows approximately from west to east. A few miles above the Turkish position the river turns again more to the north. The boat bridge crosses the Tigris three miles below Kut-el-Amara. The defences constructed by the Turks stretched for about 6 miles on either side of the river. The old dry canal, bed branches on at right angles to the right bank of the river, and its artificial banks 20 feet high were only the outstanding feature in the whole monotonous landscape. The Turks made full use of this, for while their trenches and works lay some hundred or yards in front, the banks of the canal sheltered their reserves and were used as supports for high watch towers from which British deployment could be clearly seen.

Continuing the writer says:—
"Examining the position after fight we could only wonder how human invention or human effort had been able to slaughter troops concealed in such perfect protection. The soil of the country here is firm and free from stone and particularly suited to construction of field works. In the front the ground was heavily mined behind a blind ditch thickly sown with barbed wire and behind this five trenches deep and narrow, loopholed and with head cover they were most carefully concealed and were quite invisible from the front even at a distance of few yards.

The strategies adopted by the British is then described. Shortly after dawn on the 26th September advance was begun.

The enemy's position was distant about 6 miles and in view of heavy fighting which troops were expecting no serious action was contemplated. Nevertheless sharp action occurred on extreme right where cavalry came into contact with a large body of Arabs. The front was an extended one and the whole day was occupied by troops in taking up their positions for next day's advance.

Lord Derby one of the Candidates for
Viceroyalty.

BOMBAY, October 20.
The London correspondent of a local paper writes:—
To the names of Lord Murray of Elibank and Lord Beauchamp as likely successors to Lord Hardinge must be added that of Lord Derby. In some respects he has advantages, the other two gentlemen cannot claim.

BURMA.

The Lieut-Governor Designate.

CALCUTTA, October 20.
Sir Harcourt Butler, the new Lieutenant-Governor of Burma arrived at Calcutta by the down Punjab mail on Tuesday morning and proceeded in a Government House motor car to the Bengal Club. He leaves for Rangoon on Friday and arrives there on Sunday next the 24th instant the arrival being private.

MYSORE.

Addresses of People Presented to the Dewan.

MYSORE, October 20.
After the reading of the Dewan's address at yesterday's sitting the Representative Assembly was over and addresses from several Representative public bodies of the province were presented to the Dewan all of which expressed satisfaction regarding the past year's administration and the various measures of reform undertaken by the Government. The Dewan suitably acknowledged the addresses on behalf of the Government and thanked several Associations and promised to convey to His Highness the Maharaja the sentiments of loyalty and attachment expressed in the addresses presented.

The Representative Assembly resumed its sittings yesterday at 3 P. M. when Mr. D. M. Narasinga Rao, General Secretary, read the Dewan's Kanada address to the Assembly.

The Assembly rose for the day at 4-15 P. M.

Mr. Lalubhai Visits Mysore City Institutions.

MYSORE, October 20.
The Hon'ble Mr. Lalubhai Samaldas Mehta C. I. E., visited the institution for the Blind and Deaf Mutes of Mysore City and also the boys and the Girls Panchama Schools in the city where he was shown round the institutions by the authorities concerned. He was pleased with the working of these institutions and impressed with the neat appearance of the panchama children. Regarding the former he thinks that the work is carried on right lines and deserves all support from the Government and non-official public. He also thinks affording more facilities is necessary if the condition of these people is to be materially improved. He recommends additional sleeping accommodation for the inmates of the panchama schools.

He also visited the City Sanskrit College which he thinks is working on sound lines and which the State is keeping in prosperous condition. The Hon'ble Lalubhai Samaldas Mehta and the party left Mysore last night. They stop in Bangalore a day or two where Mr. Mehta visits Tata's Research Institute and Farm and then proceed to Bombay.

SOUTH INDIA.

Plague Cases in Colombo.

COLOMBO, October 20.
Information has been received to the effect that 2 suspected cases of plague had been discovered at Talaimannar among 3rd class passengers who went from Colombo

Buddha's Granite Image Discovered.

TRIVANDRUM, October 20.
Mavelikkara, a taluk in Central Travancore appears to have been a Buddhist centre in ancient days. A granite image of Buddha in the sitting posture has been discovered at Pallikkal a village close by. The people call it Pallikkal Putharacuan or Father Buddha of Pallikkal. All classes of people worship the image and make offerings to it. The image stands near a grove and there is a Kani temple within the premises. Sometime ago, a similar image was discovered by the State Archaeologist in the vicinity of the Post Office at Mavelikkara.

(LATEST TELEGRAMS.)

(Reuter)

Mr. Asquith Ill.

LONDON, October 19.
Mr. Asquith is suffering from gastro-intestinal Catarrh which will necessitate a few days complete rest.

Railway Line Not Cut.

LONDON, October 19.
PARIS.—The "Temps" says that the report of the cutting of the Nish-us-Kied railway near Vranja is not confirmed. Only a wooden bridge near the line was destroyed.

Latest News From Serbian Front.

LONDON, October 19.
A telegram from Paris says that General Sarrail, Commander-in-Chief of the French Orient Army has left Salonik for Serbia.
The latest news is that there is fierce fighting on all the Serbian fronts; owing to heavy enemy artillery fire the Serbian army near Belgrade retired to a fortified line a little southward while in order to avoid a turning movement the army which evacuated Pojarevatz has withdrawn south east. The Bulgarians are still held up in spite of their superiority. The enemy are committing unspeakable atrocities on the civilian population. It is reported that Germans-Austrians and Bulgarians are taking no prisoners.

Reuter learns that feeling regarding the position in Serbia is more hopeful. Accounts received in Athens of fighting prior to the occupation of Strumnitza show that forty thousand Bulgarians attacked firstly the hard pressed Serbians northeast of Doiran and near Valandovo but the timely arrival of the Allies turned the tide and drove back the Bulgarians with heavy losses beyond the frontier. The principal fighting was at Valandovo five miles from the frontier where an entire Bulgarian battalions were cut up.

Fly-weight Championship.

LONDON, October 19.
In the contest at the National Sporting Club for fly-weight championship Young Symonds of Plymouth beat Tancy Lee of Leith in the sixteenth round.

Rugby Footballer Killed.

LONDON, October 19.
The International Rugby Footballer Lambert was killed in action in France on October 13th.

Dardanelles Position not Weakened.

LONDON, October 19.
The Athens correspondent of the "Daily Mail" wires that reports of the depletion of the Dardanelles forces and the slackening of the operations are described by a high military authority as fantastic. On the contrary the Allies' forces in the Gallipoli Peninsula are being reinforced.

కపటచక్రవర్తి దురియ్య వజ్రాను
రారితే తయారు చేయబడినది.

గ్యాల్వీ మోటారు పాఠశాల

మోటారుబండ్లు నడుపుటకు, వాటిని బాగుచేయుటకు అవసరమగు విద్యను గాన మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో యేయభాగములు యేదేమయినవో అని చెప్పి పోయినపుడు స్వల్పముగానేయు రిపేరులను యావంశమున నెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో యూరోపియన్ దొరవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటుసాటిఫైచుంచి లైసెన్సు యిప్పించి పంపబడును. యింట్లోను 40 ప్రమాదములు కట్టవలయును.

క్లాసు నవంబరు మొదటివారమున ప్రారంభింపబడును. రావలచినవి - ధర్మము అట్టొబడునెల 31 తేదీ లోపల 10 రూపాయలు అడ్వాన్సుగా చెల్లుకొని తన కొక స్థానమును నిలుపుకొనవలయును. పాఠశాలనిర్వాహకులు కోరినచో నవసంతుష్టత తా వొసంగవచ్చును. ఈ క్రింద నుదాహరించుచున్నది ప్రాసెస్సును.

గ్యాల్వీ లండ్ 1, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

శ్రీమదాంధ్రబ్రహ్మాండపురాణము

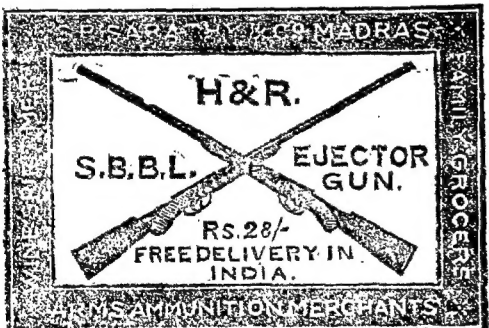
[పద్య కావ్యము.]

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టింది? ఏయేసమయముల నెట్టి పరిణామములకు పోయింది? మనుజులస్థితి మొదలగు నెట్లుండె? కులభేదములేకలిగి? ధర్మము తప్పుడెట్లు మార్పుకొందె? ఆచారవ్యవహారము తల్లెట్లుమాతె? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నది. పరశురామచరిత్రము, నరకచక్రవర్తి మొదలగువారి చరిత్రము లిందు జక్కగ వర్ణితములు. ఇక్కాలపువారు బుద్ధిబలముచే బ్రహ్మచర్యనిర్వహణ ముండెట్లుండెనని యూహించి స్థిరపఱచిన విషయము లిందనేకములు వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి గ్రంథమునై మంచియల్లిపాఠము నిచ్చియున్నారు. శ్రేణిమిగుల సులభము. మంచికాగితములపై ముద్రింపబడి నిండు కాగితకొరెండుచేయించబడియున్నది. 900 పుటలు వెల 4-0-0 అత్యుత్తమప్రతి 5-0-0 కర్పణ జేతే. వలయువారి చిరునామాకు ప్రాయశస్సును.

జనమంచి శేషాద్రిశర్మ,

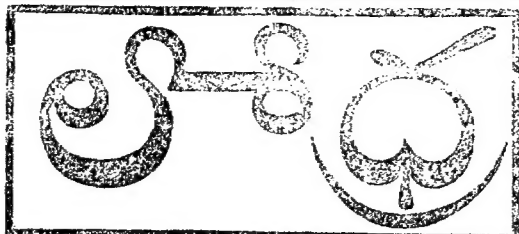
(4-12-14) తెలుగుపండితుడు. మ్యూనిసిపల్ లైబ్రర్రీ, కడప.

స్వీడన్ లో తయారుచేయబడిన యాదిగున కనుపించబడియున్న జోడుకుపాకుల మార్కుగల నిప్పుపెట్టెలను తెప్పించుకొనుడు. బహుళ దొరుకగల వాటిలో మంచిది. ప్రతి పదిపెట్టెలకును రెండుపెట్టెలయందు రెండు రూపాయల నోటు పెట్టబడియున్నది.

ఈపాకీ మందుగుండ్లు వగయిరా సామానుల ధరలను వెలుపు పట్టి కొరకు ప్రాయము.

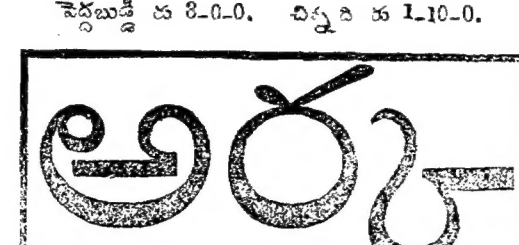
ఎస్. పి. సారథి అండు కంపెనీ,
181, చై నాబాబానగర్ మదరాసు.

గర్భాశయ రోగనివారకము:— శ్రీలక్ష్మ గలుగు ఋతుశాల బహిష్టి కాటంకులు, ఆకాలబహిష్టి, మైల కాష్టిగాను, తక్కువగానుపోవుట, కుసుమరోగము, సంధా, హీనత, రక్తహీనత. మలబద్ధకము, నూతిగావారము, క్లిష్టనొప్పులు, అరికాపు, అరచేయిల మంట మొదలగు శ్రీ మగ్న వ్యాధులను కుదుర్చును.
వెద్యబుడ్డి రు 2-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

రక్తశుద్ధి ద్రావకము:— ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధకము, అజీర్ణము, క్లిష్టనొప్పులు, సోమరితనము, మేహప్రణములు, ముఖసంకటములు, నిస్సత్తుక, కడుపులో మంట మొదలగువ్యాధులను నివారించి శరీరమునలక కాంతిని ముఖమునకు తేజస్సును యిచ్చును.
వెద్యబుడ్డి రు 2-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

శ్మర నివారక బుడ్డి 1-కి రు 1-0-0.
కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద ఔషధశాల,
9, బందరువీధి, మద్రాసు.
(బ్రాంచి: సికింద్రాబాదు & నెల్లూరు.)

నల్లమందు చౌకగా అమ్మబడును
తులం ఒకటికి అణాలు 10.
మద్దుల సూర్యనారాయణ, గుడివాడ, కృష్ణా, డి||
Maddula Suryanarayana garu,
Gudivada, (Kistna Dist.)

వనోపధి సారసవరిల్లా

ఇది జేహమునందులు నెత్తుగడ్డలను మరియు నకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. క్లిష్టపోటు, పాతవాము, పోటు, నీరసపట్టు, రక్తవికారములకుగలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయమగును. ఇదిచర్మమునకు కాంతినికలిగించును. వాడితంతువులకు ప్రస్థిరకలిగించును. నెత్తున నువ్వులపై వర్షింపబడును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.
ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గినుచును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుచును.
సీసా వెల రు 1-4-0.
కుమారుమందు:—ఇది చర్మమునుపూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతమునన్ని ప్రాగులకు మందు) నాగల్గితైలము వైపుతకు మందు. ఈరెండుకసి నెలరోజులకు సరిపోవుమందు 5-0-0.
ప్రావైటరు:- డాక్టరు పి.డి. సావంత్, గజర, ననసవాడి, నం. ౨, బొంబాయి.
Proprietor Dr. P. D. SAVANT Fanaswadi, No. 144 No. 2, Bombay.

'కాసరి' అనునీబలకర్మవృక్షమును అప్పుడప్పుడు ప్రచ్ఛన్నమునందు జేసి సీకెంతయో గంతకమును గలిగించును.
అది అతిరవ్యముననయు, ఆరోగ్యదాయకమునదియు, వ్యాధిరహితమైనదియు నమృత్యుశి.

కుశేకంజన తైలము:—ఇది మంచినీరు వాసనగల తలనూనె వెండ్రుకలను వెంచును. మృదువుపరచును. చురుకైనవారు ప్రచ్ఛన్నముల వాసన గుప్పించి కొట్టుచుండును. సీసా 0-8-0.
లక్ష్మీకర తాంబూలమృతము:—యిది తాంబూలములగాని విడిగా గాని, 1, 2 మాత్రములనుకొని మిక్కిలి కుచికరముగానుండుటయే గాక, అజీర్ణము, వాయువు, కడుపుబ్బరము, ఆరోచకము మొదలగువాటిని మారించి మనోహరమును కలిగించును. 200 మాత్రముల సీసా 0-2-0 డబ్బ 1-4-0.
వి. పి. చార్జి వేర. కాగ్ల్యూను ఉచితము.
ఆయుర్వేద శమాన్, పాంచూరు. (గుంటూరు జిల్లా)

నిరుద్ధ వారతము

భారతము పంచనవేదము. నిరుద్ధ భారతమును పంచనవేదమే ఇందు మూలమౌగిల పుట్టుకడ. వారికివాండాలాది నీచనామములు కలుగుటకు కారణములు. ఆ జాతులలో పుట్టిన మహాపురుషులు. సంఘములో వారికిగల గౌరవము, ఇష్టము పంచము లనుభవించు కష్టములు, మోసములు, అగ్రజాతులకు వారు వెట్టుకొన్న మొట్టము, ఇంకను ఆశీశవిషయములు గలవు. నీచజాతు లనుభవించు కష్టములు నర్తించిన పుట్టుకనుగాని మొట్టవెట్టుకొన్న పట్టుకగాని పెక్కుపక్షము చాలును. గుండెలు నీరుచేయును. వెల రు. 0-5-0
పుష్పవేణి నాటకము 0-10-0
వీరమతి నాటకము 0-10-0
బాలవిలంబు విలాపము 0-8-0
సరసరసాయనము 0-8-0
రాజలేఖ-చక్కనినవల 0-3-0
లలిత-లలితమైననవల 0-3-0
ద్రావదీదేవి చరిత్రము 0-3-0
మంగిపూడి వేంకటేశ్వర, పిప్పర, కృష్ణాజిల్లా.

కొలిబంతులు.

“ది యూనియన్ బ్రాడ్”
అవ్వభాగములకు నుండు చక్కని తోలుబులి. అందమయిన యాకృతిగలదిగా నుండును. సర్వము రు 12-0-0-0.

ది “లీగస్”
విశేషముగ పొగడ్డగన్నది. బహుళములను పనిచేయుటకును, ఆకారము మార్పు జేయవలయునందుకును పూర్తి యయ్యగలము. మొత్తము రు. 11-8-0

బ్రిటన్ షిల్డ్
“మెర్సిగార్” తొలిబంతి
కొలిబంతులలో లాభవారముగా విశేష వాడుకయుండును. గొప్పరకపుబంతిలో మేల్కొనకలకు. బహుళములను పనిచేయుటకును, ఆకారము మార్పు జేయుటకు. శ్రేష్ఠ ప్రభుత్వమునది. నీకొర్రువచ్చును. ఆకారము చెడదు. 1899 ల గానుతు అంతర్జాతీయ షోటీయం నుండి గొలిబంతులను పుచ్చి మొత్తము రు. 15-8-0

మార్క్ ఆంధ్రు పీబి
“డబ్బల్” తొలిబంతులు
[మంజిల్ చర్మము]
నీచ చొరనియ్యకరకములలో ఉత్తమోత్తమ మునది. ఎంత కఠినమునయినను అటులాతునచ్చుదూరము. బిగ్గరెక్కను. చివుకు చివుకున నెరుచుండగలను. శ్రోష్ణమైనది భద్రములకు “డబ్బల్” చర్మములు లోనుగావు.
మాడ్చుచు వారి
“అక్రె” లిఫ్టర్స్ - రులకోపులు
అటులాతునపుడు సాధారణముగా ఉండెడిగొండుబడును. చక్కనిసాదము, విశేష కాలము పనిచేయును, అందుగా నుండును. పూర్తి యయ్యగలము. అకాల 10 ముదల అకాల 12 కరకు. ప్రాచీన శత్రులను గోల్ నెట్
24 అడుగులు X 8 అడుగులు. తాగు నేయబడినగోల్ నెట్ నారతో గోల్ నెట్టు బిగ్ 1-కి రు. 3-8-0. అల్లబడిది.

స్వేదనరు అందు కంపెనీ,
లిమిటెడ్, మదరాసు.

ధనలక్ష్మి ఫాక్ టే వేనా

ఇది మాకే యింతగాను: క్రొత్తగా తేలుబడినది. ఈ పేనా నుంచుకొనుటకు దగిన పెట్టెమీదను పేనా మీదను చూకంపెని పేరు ముద్రింపబడి యుండును. దీనిని విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు, వక్తృ మొదలగు వారలకు యోగింపబడుచున్నది. ఈ పేనాలో నిండుబడిన సిరా యేకాంతమున గాని కారకచాలనమునకు కుండును. ఇది "కల్మషేన్"తో జేయబడి, 14 కార్బన్ బంగారుపు నిల్పు గలిగియుండును. ఈ నిల్పు మొదలును 'ఇండియన్' ఉండుటచేత నెన్నటికి జెడక వ్రాయుటకు నులభ మైయుండును. ఒక తూటి యువయోగించినవారు నుజుల వేలు వారిని నువయోగింప సమర్థులగుదురు. పేనాలో సిరాపోయినట్టి గాను సిరింజి యొకటి పేనాలో నియుండును. నిల్పుతోడ పోస్టేజ్ కాక దీని వెల రూ. 2-0-0.

బరోపా ఖండయుద్ధ చరిత్రము.

మొదటి భాగము రూ. 0-8-0 పోస్టేజ్ సహా రూ. 0-10-0

ఇది తేటతెలుగున వ్రాయబడి యున్నది. ఇప్పటి వరకు ఖండయుద్ధమునకు నిజకారణము లరయగోరువాడు ఈపుస్తకమును జదివితీరవలయును. జగ్గన్న, ఫ్రాన్సు, ఆస్ట్రీయా మొదలగు దేశము లుత్పత్తియైన వివరణములు వారికి గల. వైరవివరములు, వైరములమునజరిగిన యొక కొన్ని యుద్ధములు గాఢభరితములు అందగు నెఱుగదగిన నులభతైలిని వివరింపబడియున్నది. ఇప్పుడు ఈ యుద్ధమునకు తటస్థమైన కారణము, గాఢత వారికి జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు, యుద్ధానంతరము మొదలగు నివేదనములు గల 120 పుటలతో 6 భూగోళపటములతో 80 పేజీలతో పటములతో విసిల్లుచున్నది. రెండవ భాగమున కథనమున్నది. దరఖాస్తులపును.

చాన్సలర్ ఫాన్ టన్ వేనా.

ఈ వైపేనా, మాకంపెని యంతమును పెట్టెమీదను పేనామీదనుగల ఈ పాక్ టే వేనా నాకొఱకు ఇంగ్లండులో నిర్మణమయినది. ఈ పేనాకు సిరాపోయే అద్భుత సిరికారియొకటి పేనాలో ముద్రపడును. మాటిమాటికి సిరాయెత్తుకొను శ్రమవీచేతలగును. ఉంచిన చేతి నెత్తక యంతసేపమునకు వ్రాయువను. ఇందలి నిల్పు రోడ్డు గొలువ జేయబడినది. ఇది యెన్నటికి జెడక. ఒకటిని తెప్పించి యువయోగించి మంచిచెకునలగ గనుగొనుదు. నిల్పుతోడ మొ 1-8-0; రోడ్డుగొల్ప నిల్పు 1-8-0-4-0. పోస్టేజ్ కొనువారు భరింపవలెను.

వినివాడు:- ధనలక్ష్మి కంపెని, 6, వెంకటేశ మేస్త్రి వీధి, సామలకాన్ పేట, మదరాసు.

TELEGRAPHIC ADDRESS: "Cotala" Bombay.
Messrs, E. DAFFERN & Co.,
Post Box No. 127, BOMBAY.

తెలిగ్రాఫ్ అడ్రెస్:- "కోటాల" బొంబాయి

మెస్సర్స్ ఇ. డాఫర్న్ & అండు కంపెని.
పోస్టుబాక్సు నెం. 127, బొంబాయి.
ప్రకటన పత్రిక.

ఇందువలన సకల జనులకు తెలి గుజేతుడము ఏమనగా :-

నీచునుంచి వచ్చు సుమారు పాత కుస్తులకు మే మొక్కరమే కంట్లాట్టుదారులము. చిన్న దుఖాదారులను విధివిధి తీరిగి అయ్యువారును, తామే నీచునుంచి ఈదుస్తులను రప్పించి అయ్యు చున్నారను మాటలచే మోసపోకును. మాధర ఒక్కటే; తగ్గించి ఇచ్చుటలేదు. ఒక్కవారి ఒక్కబేటకు తగ్గక ఎంతైనను పంపగలము. ప్రతిబేటుమీదను మాపేరు గురుతు యుండును. బొంబాయి చెన్నపట్టణములయందు మావద్దకొని విక్రయించువారు చిన్న వ్యాపారులే గాక మాసరకులు నీచుతోనుండు మాగిడ్డంగిలోనే వ్యాపింపజేయుచు ఇక్కడికి వచ్చిన పిచ్చుట విక్రయించబడును

→ మాధరలు ←

సెం	హెబ్బోకోటు 1-8	ఒకకోటు 1-8	వైట్కోటు 1-8
మా అ పై	మా అ పై	మా అ పై	మా అ పై
1	0 31 0	1 8 0	0 1 6
2	0 15 0	1 12 0	0 3 6
3	1 4 0	2 0 0	0 5 0
4	1 3 0	2 4 0	0 7 0

వాలరు, హెబ్బోకోటు 1-8 స్త్రీలకోటు 1-8 స్త్రీల ఒకకోటు 1-8

1	0 10 0	0 6 0	0 10 0
2	0 12 0	0 8 0	0 12 0
3	0 14 0	0 10 0	1 0 0
4	1 0 0	0 12 0	1 2 0

వేలు 1-8 100 కోటులు.

ముందుగా విలువ మొత్తములము లేక మూటితో ఒకభాగమైనను అర్ధరూపాయవలయును. తతియ్య మొత్తమును వ్యాల్వూ చేయబిత పోస్టుద్వారా పనుల వలసినది మొదటి, రెండు నెంబర్లసరకులు మిక్కిలి పాతవి గాన కొను వారలకు మేము వాటిని సిఫార్సు చేయుదు. నూటికి రెండున్నరవంతుకు కరూషన్ ఇవ్వ బడును. మా ఏ జంట్లు మూలకముగా మాసరకును తెప్పించక మావద్దనుంచి నేరుగా తెప్పించుకొన్న యెడల మా ఏజంట్లు నెంబరులను మూర్చి విచ్చులను నష్టపరచి మా కంపెనికి చెడ్డ పేరు తేటండురు.

ప్రపంచచరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.

(గంభీర:— గా. హరినర్సన్ ప్రచురణ, ఎ. ఏ.

తైలినులభము. కథలు చదివినట్లు చదువుకొన వచ్చును. బహు ప్రాచీనకాలమునుండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయ బడును. చందాపద్ధతి ఆరుసంచికలకు రు. 2-0-0

అంచెకూలి లేదు. ప్రవేశ రుసుము లేదు.

నిధిమయిన సంచికలు పి. పి. గా పంపుము.

వలయువాడు:— ప్రపంచచరిత్రాకావ్యాలయము,

145, కా.వీధి, నందరాసు అని వ్రాయుడు.

నూతన రోషసంకూచి. బేగంసాహిసోప్.

ఒక చూరి ఉపయోగించుట వలన వేసామండలి యే ధౌత్యమునందు రోషము ను చదువులేక కుద్దముగా నిండును. చర్మము యొక్క గ్ల్యాన మెవరంగునుకాంతిని పోగొట్టక చేయు (సోప్) ఇది ఒకటి. వెల రెండుకు పెట్టె 18-0-0 వి.వి. భుక్తుల.

ఆర్. చి. మండిట్ అండ్ కంపెని లి, బండరువీధి, మదరాసు.

ఇశాం! ఇండియామహిమ ఇశాం!

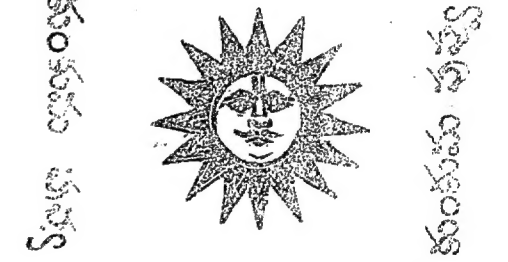
ఈపుస్తకమునందు ఇండియా దేశముయొక్క విశోద విశేషములను అనేక వాక్యములలోనుండి గ్రహించి లోక మేమును గోరి ప్రకటించి యున్నాము. ఇండియాదేశ ములో జన్మించిన ప్రతిమనుష్యుడను అవశ్యముగా జరుగ వలయును. ఈపుస్తకమునకు వెలరేడు. తపాలాఖర్చులేదు.

వైద్యశాస్త్రి మునీశంకర్ గోవింద్,

ఆంధ్రవిగ్రహ బోధశాలయము, 157 బ్రాడ్వే,

96 మాంబుకోడు, మదరాసు.

కుంకుమపువ్వు

వ్యచ్చమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనువారు మావద్దకు రుసు గమనింపుడు. కరస్పాండ్లెన్న నెంబరులగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెని.

21, హమ్మంబీధి, బొంబాయి.

ఉమ్మడి - రామయ్య శెట్టి, గురుసావి శెట్టి కంపెని,

షరాపు వర్తకులు, మదరాసు ఈస్టు.

తంజి విలాసము:— "ఉమ్మడిదూర్"

ఇందుక్రింద కనుపరచినట్లున్న ఇతర మొత్తములను బహువైజులకు తగుమొత్తుల ఇరుచిక్షా కెంపు లున్ను వైకాంతములు వగైరా కమలములున్ను లేకకానులు అణకానులున్ను జుంగారపు సగలు న్ను పైరాళ్లుగల సగలున్ను, పట్టు రుమాళ్లును కావలసినవారు మా కాటలాగులను తెప్పించుకొని ధరలను తెలుసుకొని మాకు అర్ధరు పంపుదురని ప్రార్థించుచున్నాము.

